

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
District Disaster Preparedness Response Plan

२०७६

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
बैतडी

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना District Disaster Preparedness Response Plan

२०७६

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
बैतडी

बैतही जिल्ला गापा,नपा

प्रकाशक: जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडी

सर्वाधिकार: जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडी

प्रकाशन मिति: पौष २०६९

अद्यावधिक: जेष्ठ २०७६

प्राविधिक सहयोग: मर्सिकोर नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, शाखा बैतडी र साडा बैतडी

आर्थिक सहयोग: डिभिजन वन कार्यालय, बैतडी

सम्पादन समिति:

स.प्र.जि.अ. श्री लोकेन्द्र सिंह नेगी (जिल्ला प्रशासन कार्यालय) -संयोजक

इकाई प्रमुख श्री नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी (शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई)- सदस्य

नि.जि.स.अ. श्री नविन चन्द्र पाण्डेय (जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय)-सदस्य

कार्यक्रम अधिकृत श्री तेज प्रसाद पाण्डे (नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, बैतडी शाखा) -सदस्य

जिल्ला संयोजक श्री लाल बहादुर महारा (मर्सिकोर नेपाल)-सदस्य

Damodar Bhandari
Member of Federal Parliament - Baitadi
Former Finance State Minister,
Gov. of Nepal

दामोदर भण्डारी
सदस्य, संघीय संसद-बैतडी
पूर्व अर्धराज्य मन्त्री,
नेपाल सरकार

— शुभकामना —

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको पहलमा बैतडी जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६ प्रकाशन गर्न लागेको जानकारी पाउँदा मलाई खुशी लागेको छ ।

स्थानीय विपद्का प्रकृति र प्रवृत्ति फरक फरक हुने गर्दछन् । बैतडी जिल्लाको सन्दर्भमा बाढी, पहिरो, चट्याङ, आगलागी जस्ता विपद्का घटनाहरूले जनधनको प्रशस्त क्षति पुग्ने गरेको छ । यिनै विपद्को सामना गर्नको लागि योजनाबद्ध प्रयास हुनु सराहनीय कार्य हो । यस कार्यमा स्थानीय तहहरूले पनि विपद् उत्थानशील योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नेछन् । स्थानीय, प्रदेश र संघ सरकारको संयुक्त प्रयासबाट विपद्को सामना गर्न सकिन्छ । यी कार्यहरू योजनाबद्ध प्रयास र कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारीमा निर्भर गर्दछ ।

अन्तमा, विगत २ वर्ष पछि विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयनमा लैजान सकेकोमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

दामोदर भण्डारी
सदस्य
संघीय संसद - बैतडी

पत्र संख्या :
सलानी नम्बर :

प्रदेश सरकार
सुदूरपश्चिम प्रदेश
निजी सचिवालय
मा. मन्त्री माया भट्ट
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
धनगढी, कैलाली, नेपाल

मिति :

शुभकामना

विपद् व्यवस्थापन समिति बैतडीद्वारा विपद्का घटनाबाट सजग र सचेत हुँदै सम्भावित जोखिम तथा घटना न्यूनीकरणका लागि “विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६” प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी लागेको छ।

विपद् कसैको योजना वा चाहना बिना आउने घटना हो जसले मानिसको जीवन यापनमा नकारात्मक असर पार्दछ। यसलाई सकेसम्म रोकथाम गर्ने र आईहालेमा त्यसका प्रभाव न्यूनीकरण गर्नु पर्दछ। यसले वर्ग, जात, धर्म केहि नभनि सबैलाई असर गर्दछ। त्यसैले यसको रोकथाम र प्रभाव न्यूनीकरणका लागि योजना निर्माण गर्न जरुरी छ। जिल्लाभित्र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी जोखिमको विप्लेषण र विपद् आईपरेमा तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरु र जिम्मेवार निकायले वहन गर्ने कार्यसहितको विवरण योजनामा समावेश भए पश्चात आपतकालिन अवस्थामा साधन र श्रोतको अधिकतम उपयोग गरी तत्काल उद्धार तथा राहत दिन सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु।

मूलतः देशका भौगोलिक जल तथा वातावरणीय प्रभाव, भौगर्भिक, जैविक जस्ता कारणले विपद्का घटनाहरु घट्ने गर्दछन्। विपद् निम्ताउने क्रियाकलापलाई न्यूनीकरण गर्न चेतनामुलक कार्य गर्न समेत आवश्यक रहेको छ। तयार हुने योजनाबाट सरोकारवाला जिम्मेवार निकायहरुले आफ्नो कार्ययोजना भित्र न्यूनीकरणका विभिन्न क्रियाकलाप राखी काम गर्न समेत सजिलो हुनेछ।

“विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६” प्रकाशन पछि १० वटा स्थानीय तहहरु रहेको बैतडी जिल्लाका सबै स्थानिय तह, सबैक्षेत्र र स्थानको वस्तु स्थिति चित्रण गर्नेछ। विगतको अवस्था र सम्भावित विपद् हुनसक्ने क्षेत्र स्थानको पहिचान गरि सतर्क रहन तथा सम्भावित विपद्लाई न्यूनीकरण गर्नका लागि सहयोगी भुमिका खेल्नेमा विश्वस्त छु। विपद्का घटनाहरुमा तत्काल राहत, उद्धार तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि कुन निकायले अगुवाई गर्ने भन्ने विषयगत क्षेत्र र जिम्मेवारी समेत यस योजनाले आफ्नो मार्ग पहिल्याउने छ।

“विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६” तयार गरी प्रकाशन गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैतडी, यस कार्यमा सहयोग गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु, नागरिक समाज, राजनीतिक दल, सञ्चारकर्मी लगायत विपद् न्यूनीकरण उद्धार तथा राहतका क्षेत्रमा काम गरिरहेका विभिन्न संघ संस्था, योजना प्रकाशनमा संलग्न सबैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

अन्त्यमा जिल्ला तहमा निर्माण गरिएको “विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६” ले विपद् न्यूनीकरणका लागि सफलता प्राप्त गरि विपद्जन्य घटना न्यूनीकरण तथा घटना पश्चात उद्धार र राहतका लागि महत्वपुर्ण कार्य गर्न सफल होस ! हार्दिक शुभकामना।

माननीय माया भट्ट
मातृमन्त्री
उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय
सुदूरपश्चिम प्रदेश

शुभकामना

बैतडी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ तयार भई प्रकाशित हुन लागेको थाहा पाउदा अत्यन्तै खुशी लागेको छ । दिगो र योजनाबद्ध विकासलाई अगाडि बढाउनका लागि वैज्ञानिक योजना पद्धतिको आवश्यकता पर्दछ । वैज्ञानिक योजना पद्धति निर्माणका लागि भरपर्दो तथ्याङ्क अपरिहार्य हुन्छ । त्यसैले तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, विवेचना, सम्भावनाहरूको खोजी गर्न सही तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ ।

गरिवीका विभिन्न कारकहरू मध्ये प्राकृतिक विपद् एउटा कारण हो । विपद्का सामना गर्न नसक्दा हाम्रो देशमा गरिवीको रेखामुनी भर्ने जनसंख्या ठूलो छ । वर्षेनी विभिन्न जिल्लाका बासिन्दाहरूले खेप्नु परिरहेको डुवान, कटान, बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, महामारी जस्ता विपद्ले हजारौं परिवारहरूलाई प्रभावित पारिरहेको छ । यसले नागरिकको जीवन सुरक्षा, वास तथा सम्पत्तिको संरक्षण र जीविका माथि नकारात्मक प्रभाव पारिरहेको सर्वविदित नै छ । यसका लागि समुदायलाई विपद्को सामना गर्न सक्षम बनाउन क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, नीजी तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण गर्दा विपद्को आँकलनको आधारमा निर्माण गर्ने र परिआउँदा विपद्को सामना गर्नका लागि आवश्यक साधन-स्रोत सहित तन्तयार रहने कुरा नै मुख्य हुन् ।

बैतडी जिल्ला विपद् जोखिमका हिसाबले उच्च जोखिम रहेको जिल्ला मध्येको एक हो । विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक पूर्व तयारी गर्ने र विपद् आइपरे त्यसको प्रतिकार्यको कामलाई योजनाबद्ध गर्न सकियो भने क्षतीमा कमी ल्याउन सकिन्छ । यसै अभिप्रायका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैतडीको अगुवाइमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ तयार भएको छ ।

हामीले भण्डै २० वर्ष पछि स्थानीयतहमा जनप्रतिनिधिहरू पाएका छौं । यसै अनुरूप विपद्को व्यवस्थापनको जिम्मा पनि स्थानीय तहमा गएको छ र विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि प्रत्येक गाउ, शहर, बस्ती, वडा तथा स्थानिय तहमा विपद् पूर्व तयारी तथा विपद्बाट हुने धन जनको क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्न सघाउ पुग्ने छ । यस सन्दर्भमा जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सबैको साथ र सहयोग प्राप्त हुनेछ भन्ने विश्वास मैले लिएको छु ।

अन्त्यमा, बैतडी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ लाई सक्दो सहभागीमूलक तरिकाले बनाउने प्रयास गरिएको छ । पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि बैतडी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सदस्यहरू, राजनैतिक पार्टीका प्रतिनिधीहरू, नागरीक समाज र गैर सरकारी संस्थालाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

माननीय लिलाधर भट्ट
प्रदेश सभा सांसद क्षेत्र नं. २, बैतडी

मा.प्रेम प्रकाश भट्ट
प्रदेश सभा सदस्य
निर्वाचन क्षेत्र न.१
बैतडी

Hon.Prem Prakash Bhatt
Member of Province Assembly
Election Area's No. 1
Baitadi

शुभकामना

बैतडी जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिती द्वारा प्रकाशित जिल्ला विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ प्रकाशन गर्नलागेको मा अत्यन्तै खुसि लागेकोछ ।

आकस्मिक रुपमा वतावरणिय असन्तुलन का कारण मानविय जिवनमा ठुलठुला र अकल्पनिय विपदहरु भैल्लु परेकोछ ।अधिकांस विपदहरु पुर्व सुचना विना नै हुनेगर्दछन् । जसका कारण ठुलो धन जनको क्षति हुने गरेको छ ।विपद आउनु पुर्व र विपद आइसकेपछी कसरी मानविय जिवनमा आइपर्ने क्षतिबाट न्यनीकरण गर्ने र छिटोछरितो राहत तथा उद्धार गर्ने जसका कारण मानविय जिवन विपदबाट समान्य जिवनमा फर्काउन सकीयोस, विपद न्यनीकरण गर्नमा सफल हुनेछ भन्नेमा विस्वस्त छु ।

यो योजना बनाउनमा महत्वपुर्ण भुमिका खेल्नु हुने जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितीका अध्यक्ष,सदस्य विज्ञ,सहयोग गर्नु हुने सम्पुर्णलाई धन्यवाद सहित हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

हाम्रो जस्तो भौगोलीक विकटता भएको जिल्लामा विपत्ती बाट जोगिन यो योजनाले महत्वपुर्ण योगदान पुरयाउन सफलहोस भनी सफलताको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

प्रेम प्रकाश भट्ट
प्रदेश सभा सदस्य
सुदुर पश्चिम प्रदेश

Email : aaditya.bhatt56@gmail .com Mob.No 9848853777

जिल्ला समन्वय समिति

प.स : २०७५/२०७६

शुभ – कामना

बैतडी जिल्लाको कमजोर भू-बनोट, मौसमी घटनाहरु, प्राकृतिक श्रोतको अत्याधिक विनास, अव्यवस्थित बसोबास, परम्परागत खेती प्रणाली, तिब्र जनसंख्या बृद्धि, बन जंगल माथिको अति निर्भरता, अव्यवस्थित संरचनात्मक विकास, जलवायु परिवर्तन, प्रकोप सामना गर्ने क्षमताको कमि तथा जोखिमका साथै प्रकोप प्रभावको जनचेतनाको कमि जस्ता कारणहरुले बैतडी जिल्लाका मानिसहरुले प्रत्येक वर्ष विपद्बाट धनजनको क्षति ब्यहोर्नु परेको छ । बैतडी जिल्लाका प्रकोप तथा विपद्को उच्च जोखीममा रहेका गाउँपालिका र नगरपालिकाहरुमा आउने विपद् बाट बच्नका लागि गरिएको यो कार्य प्रशंसनीय छ । बैतडी जिल्लाका मानिसहरुले वर्षायाममा निकै दुःख कष्ट पाउनुका साथै धनजन को क्षति ब्यहोर्नु परेको छ । विपद् पूर्व , विपद्का बेला र विपद् पश्चात समुदायका सदस्यहरुलाई पुर्व सुचना प्रणालीको ज्ञान , राहत उद्धारका तौर तरिकाहरु बारे जानकारी , प्राथमिक उपचारका विधिहरु बारे जानकारी प्रदान गरी समुदायका सदस्यहरुको क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यकासाथ स्थानीय श्रोत साधन तथा क्षमता पहिचानका आधारमा **विपद्पूर्व तयारी प्रतिकार्य योजना २०७६** तयार गरिएकोमा अत्यन्त खुसी लागेको छ ।

विपद् जोखीम न्युनीकरणलाई विकासका हरेक कार्यक्रमहरुमा मूलप्रवाहीकरण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने वर्तमान अवस्थामा यो योजनाले जिल्ला तथा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा रहेका स्थानीय सरोकारवाला निकायहरुलाई पनि कार्यक्रम संचालनमा सहयोग पुग्ने आशा लिएको छु ।

गाउँपालिका र नगरपालिकाको श्रोत साधनले भ्याएसम्म प्राथमिकताका साथ वजेट विनियोजन गरी यस योजनाको कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सबै गाउँपालिका, नगरपालिका, राजनैतिक दल ,सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरु ,नागरिक समाज ,सञ्चारकर्मी लगायत आम जन समुदायको ध्यानाकर्षण गर्दै **विपद्पूर्व तयारी प्रतिकार्य योजना २०७६** को सफल कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउन सम्बद्ध सबै संग आग्रह गर्दछु । यस योजनाको पुर्ण सफलताको कामना सहित **विपद्पूर्व तयारी प्रतिकार्य योजना २०७६** तयार गर्ने क्रममा सहयोग गर्नुहुने सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

सिद्धराज भट्ट

प्रमुख

जिल्ला समन्वय समिति बैतडी

सिद्धराज भट्ट

प्रमुख

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
बैतडी

फोन नं.: ०९५-५२०९३३
०९५-५२०२३३
फ्याक्स नं.: ०९५-५२०५२५

E-mail: dao.baitadi@gmail.com
Web: daobaitadi.moha.gov.np

प.स.: २०७५/७६

च.नं. :

मिति : २०७६/ /

मन्तव्य

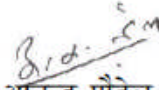
जे परि आउँछ, त्यही रूपमा अस्थायी प्रकृतिको समाधान गर्न हामी अभ्यस्त रहेका छौं । यस्तो अस्थायी प्रकृतिको समाधान विपरित विपद्को योजनाबद्ध सामना गर्न जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ तयार गरी लागू गरिएको छ ।

नेपालको संविधान २०७२, विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता (२००५- २०१५) ह्युगो कार्यद्वैचा तथा २०१५ को सेन्डाई कार्यद्वैचा र दिगो विकास लक्ष्य (२०१५-२०३०) लगायतका जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी पेरिस संझौता प्रतिको प्रतिवद्धता विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माणका मार्गदर्शन हुन् । विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, विपद् व्यवस्थापन दिग्दर्शन र विपद् जोखिम न्यूनिकरण नीतिले अंगालेका मूल विषयहरूलाई यस योजनामा समावेश गरिएको छ । योजनाबद्ध प्रयासको फलस्वरूप विपद् जोखिम बारेको बुझाईमा वृद्धि हुनेछ । स्थानिय तहमा विपद् जोखिममा शासकिय पद्धतिको सुदृढीकरण हुनेछ । विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि निजी तथा सार्वजनिक लगानीको प्रवर्द्धनबाट उत्थानशीलता बृद्धि गर्न सकिने छ । योजनाको तर्जुमाबाट प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्य र पुनर्लाभ, पुनस्थापना तथा पुननिर्माणमा विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

योजनाले ऐतिहासिक प्रयासलाई दस्तावेजमा उतारेको छ । कलष्टर अनुसारको जिम्मेवार निकायलाई जवाफदेही बनाउन कोशिस गरेको छ । स्थानिय विपद्का प्रकृति र प्रवृत्ति दुबैलाई पहिचान गरेको छ । योजनाले विभिन्न संस्था संगको आर्थिक क्षमता र उद्यमशीलता लगायतका क्षेत्रमा सहयोगको अपेक्षा गरेको छ । साथै, योजनाले स्थानीय तहको उत्थानशीलता बृद्धि गर्न संयोजनकारी भूमिका खेल्ने नै छ ।

योजना तर्जुमाको शिलसिलामा जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख श्री सिद्धराज भट्ट ज्यूबाट प्रदान गर्नुभएको हौसला स्मरणीय रहने छ । यस जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा कार्यमा अथक प्रयास गर्नुहुने योजना तर्जुमा उपसमितिका संयोजक श्री लोकेन्द्र सिंह नेगी लगायत सम्पूर्ण सदस्यहरूलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्तमा, यस जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ कार्यान्वयनमा सबै जिम्मेवार निकायहरूसंग सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

आनन्द पौडेल

संयोजक

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
एवं प्रमुख जिल्ला अधिकारी, बैतडी ।

"नतिजामुखी प्रशासन: समृद्धि र सुशासन"

विषय सूची

शब्द संक्षेप	१३
१. पृष्ठभूमी	१
१.१ बैतडी जिल्लाको परिचय	४
१.२ जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य तथा रणनीति	७
२. योजना निर्माण प्रक्रिया	८
३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा	८
४. सामान्य पूर्वतयारी योजना	९
४.१ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा	९
४.२ विभिन्न बैठकका निर्णयहरू	१०
४.३ मानवीय सहायतामा संलग्न जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी साभेदार निकायको सूची	१६
५. प्रकोप जोखिम विश्लेषण	१९
५.१ बैतडी जिल्लाको प्रकोपको इतिहास	१९
५.२ प्रकोप जोखिम विश्लेषण	२०
५.३ प्रकोप (पहिरोको जोखिम) जोखिम नक्सांकन	२२
६. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची	२२
७. विषयगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	२४
७.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	२४
७.२. खोज तथा उद्धार क्षेत्र	२९
७.३. खाद्य सुरक्षा क्षेत्र	३२
७.४. आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री	३४
७.५. खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र	३६
७.६. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	४०
७.७ शिक्षा क्षेत्र	४३
७.८. कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र	४५

७.९. संरक्षण क्षेत्र	४८
८. सूचना व्यवस्थापन	५०
९. सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारीको कार्य	५०
१०. आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान	५१
११. विपद्को प्रकृतिमा आधारित क्षेत्रगत प्रतिकार्य योजना :	५१
११.१ समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	५१
११.२ खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र	५४
११.३ खाद्य सुरक्षा एवम् पोषण क्षेत्र	५६
११.४ गैरखाद्य सामग्री तथा आपतकालिन आवास	६०
११.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	६४
११.६ स्वास्थ्य क्षेत्र	६७
११.७ शिक्षा क्षेत्र	७१
११.८ संरक्षण क्षेत्र	७४
१२. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति	७७
१२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने	७७
१२.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना	७७
१२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक	७७
१३. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन	७८
१४. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ	७८
१५.स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसारविपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार (दफा ११ को उपदफा २ न.)	७९
१६ कार्यान्वयन	८१
१७. अनुसूचीहरु	८३

शब्द संक्षेप

गा.पा.	गाउँपालिका
न.पा.	नगरपालीका
गै.स.स.	गैर सरकारी संस्था
जि.स.स.	जिल्ला समन्वय समिति
DDMC	District Disaster Management Committee
DDMP	District Disaster Management Plan
IEC	Information, Education and Communication
IRA	Initial Rapid Assessment
LDCRP	Local Disaster Climate Resilience Plan
MIRA	Multi-Cluster Initial Rapid Assessment
NDRF	National Disaster Response Framework
RRT	Rapid Response Team
SAR	Search and Rescue
WASH	Water, Sanitation and Hygien

१. पृष्ठभूमी

नेपाल भूकम्प, बाढी/पहिरो, आगलागी, महामारी, चट्याङ, हावाहुरी, असिना, लु, सितलहर, हिमपात, हिमताल विष्फोटन जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपको जोखिममा रहेको मुलुक हो । यसका अलावा भूकम्प, बाढी/पहिरो तथा जलवायु परिवर्तन जस्ता प्रकोपको हिसावले नेपाल अझबढी जोखिममा रहेको छ । यस्ता प्रकोपको जोखिमबाट बैतडी जिल्ला पनि अछुतो रहन सकेको छैन । यसै अवस्थालाई ध्यानमा राखि विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ७ दफा १६ को २(ग) तथा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्ग निर्देशन, २०६७ राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा (NDRF) को आधारमा बैतडी जिल्लामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको अगुवाईमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरी लागु गरिएको छ ।

बैतडी जिल्लामा हुने प्रकोप र यसले निम्त्याएका विपद्हरूलाई विश्लेषण गरेर हेर्दा पहिरो, बाढी, आगलागी, चट्याङ, हावाहुरी र सडक दुर्घटना दोहोरिरहने तथा बर्षेनी आइरहने प्रकोपका रूपमा रहेका छन् भने भूकम्पपनि मानवीय, भौतिक तथा आर्थिक क्षति गर्ने र मानवीय सन्त्रास पैदा गर्ने प्रकोपका रूपमा देखापरेको छ । यसै सन्दर्भमा राष्ट्रिय योजना आयोगले भर्खरै प्रकाशन गरेको पन्ध्रौं योजनामा विपद्बाट सुरक्षित तथा उत्थानशील नेपाल हुने सोच लिनुका साथै सबै प्रकारका प्राकृतिक एवम् गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटनाबाट सिर्जित मानवीय, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक-सांस्कृतिक एवम् वातावरणीय क्षति कम गर्ने लक्ष्य लिइएको छ । यस योजनामा विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन गर्न विपद् उत्थानशील शासन पद्धतिको सुदृढीकरण गर्ने, सरकारको तीनै तहमा बहुप्रकोपको जोखिम नक्सांकन/सूचनामा आधारित विपद् जोखिम पूर्वानुमान, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुर्नलाभ सम्बन्धी क्षमता विकास संगै विपद् जोखिम संवेदनशिल योजना तथा पुर्वाधार निर्माण प्रक्रिया सुनिश्चित गर्ने, विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापनका लागि सार्वजनिक, नीजि तथा सामुदायिक लगानी वृद्धि गरी समुदायस्तर देखिनै विपद् उत्थानशील क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि वृहत सहभागिता सुनिश्चित गरी सचेतना अभिवृद्धि गर्दै विपद् पश्चातको पुर्नलाभ, पुर्नस्थापना, पुर्ननिर्माण र नवनिर्माणका कार्यलाई सबल बनाउने जस्ता उद्देश्यहरू लिइएको छ ।

विपद् सम्बन्धी सूचनाहरू समयमै प्राप्त गरी विश्वसनीय किसिमले सूचना प्रवाह गर्न तथा समग्र विपद् व्यवस्थापन कार्यको प्रभावकारी समन्वय गर्न जिल्लामा आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापित गर्ने क्रममा रहेको छ । नगर क्षेत्रहरूमा विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरी खुला क्षेत्रहरूको पहिचान तथा घोषणा गरी सातवटै प्रदेशहरूमा आपत्कालीन सामग्रीको भण्डारण गर्न गोदाम घरहरूको व्यवस्था गर्ने नीति नेपाल सरकारले लिएको छ । यसै क्रममा बैतडी जिल्लामा पनि सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-सस्थाहरू मार्फत आपत्कालीन सामग्रीहरू बितरण तथा भण्डारण गरिएको छ (अनुसूची १) । सरकारी, सामुदायिक तथा नीजि क्षेत्रबाट सञ्चालित अस्पताल तथा विद्यालयहरू र सम्पूर्ण सरकारी एवम् सार्वजनिक भवनहरूलाई भूकम्प प्रतिरोधी बनाउन जोखिम न्यूनिकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्नु जरुरी छ । स्थानीय तहको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाई विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न विभिन्न निकायसंगको समन्वय र सहकार्य गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नु आवश्यक छ । विपद्जन्य परिस्थितिको सामना गर्न प्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीको विकास मार्फत् सम्भाव्य सबै प्रकारका प्रकोपको पूर्व सूचना

दिने, विपद् व्यवस्थापनका सबै चरणहरूमा समुदाय र विभिन्न क्षेत्रको सक्रिय सहभागिता बढाउने किसिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै विपद् व्यवस्थापनलाई विकास प्रक्रियाका सबै तह र चक्रमा एकीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु अति आवश्यक भइसकेको छ, विपद्पश्चातको द्रुतलेखाजोखामा एकरूपता कायम गर्ने, विपद्बाट पर्ने असरहरूलाई न्यून गर्ने तथा विपद् जोखिम हस्तान्तरण गर्ने प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । विश्वव्यापी रूपमा विपद् जोखिम न्यूनिकरणको लागि संयुक्त राष्ट्रसङ्घका सदस्य राष्ट्रहरूले अनुमोदन गरेको साभ्ता रणनीति “ह्योगो कार्यसंरचना” (Hyogo Framework for Action 2005-2015) का आधारमा सन् २०१५ सम्ममा विपद्को कारणले हुने मानवीय, सामाजिक, आर्थिक र वातावरणीय क्षतिलाई उल्लेख्य रूपमा कम गराई हरेक राष्ट्र र समुदायलाई प्रकोपविरुद्ध उत्थानशील (Resilience) बनाउने अपेक्षा राखिएको थियो । सोहि अनुरूप नेपाल सरकारले प्रत्येक जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी त्यसलाई लागु गर्ने कार्यको थालनी गरेकोमा तत्पश्चात्का (Sendai Framework for DRR 2015-2030) सेण्डाई कार्ययोजना (२०१५-२०३०) को अवधारणा अनुरूप विपद् जोखिमलाई पहिचान गर्ने, तदनुरूप क्षमता पहिचान र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, विपद् जोखिम व्यवस्थापन र विपद् प्रतिकार्यका लागि स्थानीय तहदेखि अन्तराष्ट्रिय तहसम्म तयारी अवस्थामा रहने, आवश्यक नीति नियम तथा योजनाहरूको निर्माण गर्ने, वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावका कारणले हुने जोखिम तथा विपद् व्यवस्थापनमा सबै वर्ग र समुदायलाई समावेश गराउने कुरालाई अङ्गिकार गरी नेपाल सरकारले हालै विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६, विपद् जोखिम न्यूनिकरण नीति २०७५ एवं सेण्डाई कार्य ढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०७५ पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसरी अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता, राष्ट्रिय नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था अनुरूप विगतका अनुभव र सिकाइलाई समावेश गरी यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई समय अनुकूल परिमार्जन तथा अद्यावधिकगर्नुपर्ने भएकोले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडीले जिल्लाका सरकारी निकाय, स्थानीय तह, राजनीतिक दल, विभिन्न संघ-संस्था तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा, जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजना २०७६ अद्यावधिक गरी लागु गरिएको छ ।

विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सवैधानिक तथा कानुनी अवस्था

हाल नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरीकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाच्न पाउने हक एवं उपयुक्त आवासको हकलाई मौलिक हकको रूपमा राखेको छ । राज्यका नीतिहरू अन्तर्गत धारा ५१ को विभिन्न उपधारा तथा खण्डहरूमा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र नदीको व्यवस्थापन गर्दै दिगो र भरपर्दो सिचाइको विकास गर्ने, सर्वसधाहरणमा वातावरणीय स्वच्छता सम्बन्धी चेतना बढाई औद्योगिक एवं भौतिक विकासबाट वातावरणमा पर्नसक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्दै वन, वन्यजन्तु, पंछी, वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन र दिगो उपयोग गर्ने, प्रकृति, वातावरण वा जैविक विविधता माथि नकारात्मक असर परेको वा पर्नसक्ने अवस्थामा नकारात्मक वातावरणीय प्रभाव निर्मूल वा न्यून गर्न उपयुक्त उपायहरू अवलम्बन गर्ने कुरा उल्लेख भएको छ । प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनिकरण गर्न पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवं पुर्नस्थापना गर्ने कुरा उल्लेख भएको छ । नेपालको संविधान अनुसार विपद् व्यवस्थापनलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साभ्ता जिम्मेवारी भित्र राखेको पाइन्छ । यसर्थ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन

२०७४, नियमावली २०७५ ले थप स्पष्ट साथ किटान गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा रहने संस्थागत व्यवस्था र समन्वय तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ ।

विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले विपद् व्यवस्थापनका तीनवटा चक्रलाई समेटेको, प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक दुवै विपद्लाई समेटिएको छ । संरचनात्मक स्पमा प्रधानमन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद, कार्यकारी समिति र राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन प्राधिकरणको व्यवस्था गरेको छ भने प्रदेशस्तरमा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्लास्तरमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहने गरी तीन वटै तहलाई अधिकार सुनिश्चित गरिएको छ । विभिन्न निकाय/समितिहरूको काम, कर्तव्य तथा अधिकारहरू निश्चित गरिएको, विशेषज्ञ समिति गठन गर्न सकिने, विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना कसुर तथा सजायको व्यवस्था रहेको, विपद् सडकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा र नेपाल सरकारले आदेश दिन सक्ने, राहतको न्यूनतम मापदण्ड, तत्काल खरिद निर्माण गर्न सकिने, विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नुपर्ने अन्तर्राष्ट्रिय सहायता आवाहन र अन्त्य गर्न सकिने, आवश्यकता अनुसार उपसमिति गठन गर्न सकिने लगायत वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । त्यसै गरीस्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले पनि विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा स्थानीय तहहरूले विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गर्नु पर्ने कार्यहरूलाई दिशा निर्देश गरेको छ ।

जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको सवाल

बैतडी जिल्ला नेपालको सुदूरपश्चिम प्रदेशको महाकाली अञ्चलमा पर्ने एक पहाडी जिल्ला हो । यो जिल्ला समुद्र सतहबाट ३९० मिटर देखि २९५० मिटरको उचाई सहित १५१९ वर्गकिलोमिटर क्षेत्र भित्र फैलिएको छ । प्रकोपको दृष्टिकोणले यो जिल्ला उच्चजोखिम क्षेत्र भित्र पर्दछ । बाढि तथा पहिरोका कारण प्रत्येक वर्ष यो जिल्लामा करिब १२७५ परिवार प्रभावित हुने गर्छन् । भूकम्पीय दृष्टिकोणबाट पनि यो क्षेत्र संकटासन्न क्षेत्र भित्र पर्दछ । विगत ५ वर्षमा बाढि तथा पहिरोका कारण १५,८७५ परिवार विस्थापित बनेकाछन् भने ३,८७५ परिवारहरू प्रत्यक्षरूपमा प्रभावित बनेको तथ्याङ्क भेटिन्छ । (जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३)

बैतडी जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६ जति सक्दो सरल, संक्षिप्त,कार्यान्वयन योग्य र विभिन्न विषयगत क्षेत्रको प्रतिनीधित्वलाई सुनिश्चित गरी सरोकारवालाहरूको सहभागितामा निर्माण गरिएको छ । पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिकका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवम् आवश्यक विषयगत क्षेत्रको क्षेत्रगत बैठक बसि बैतडी स्थित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा संयुक्त राष्ट्र संघिय निकायहरू आदिको सहभागिता रहेको थियो ।

पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक लागि मिति २०७६ जेष्ठ १० मा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसि निर्णय गरिएको थियो भने विभिन्न समयमा सरोकारवालाहरूसंग प्रत्यक्ष भेटघाट समेत गरिएको थियो । उक्त बैठकमा जिल्लाका सरोकारवालाहरूको संलग्नतामा गत वर्षको विपद्को समीक्षा गरी जोखिममा पर्न सक्ने क्षेत्र तथा सम्भावित असरहरू पहिचान, मानवीय प्रतिकार्यका लागिक्षेत्र (Cluster) हरूको निर्माण गरी क्षेत्रगत सदस्यहरू पहिचान र क्षेत्रगत आपतकालिन योजना तर्जुमा, स्थानीय तहहरूको संकटाभिमुखता पहिचान, जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक सूचनाहरू संकलन तथा

जिल्लाको मनसून पूर्वतयारी योजनाको अध्ययन तथा विश्लेषण खाडल (Gap) को पहिचान गरी योजना तयार गर्ने निर्णय गरिएको थियो ।

विगतका वर्षहरूको अनुभव तथा विद्यमान जोखिमको विश्लेषणका आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा मानवीय साहायता प्रदायक संस्थाहरूसंग साभेदारी, सहकार्य तथा समन्वय गरी तयार गरिएको नेपाल सरकार मनसून आपत्कालीन कार्ययोजना, २०७५ तथा २०७६ मा बैतडीको अध्ययन तथा पुनरावलोकन पश्चात् जिल्लाको प्रकोप पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६ अद्यावधिक गरिएको हो । यस वर्षको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकको निर्णय अनुसार विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्न समिति गठन भएको र सो समितिको सहजिकरणमा विभिन्न सरोकारवालाहरूको सहभागितामा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा/पहल, रुडेसर मर्सिकोर नेपालको प्राविधिक सहयोग तथा अन्य निकायको समन्वयमा यो योजना अद्यावधिक गरिएको हो । यो योजना कार्यान्वयनमा आएमा बैतडी जिल्लामा विपद् प्रतिकार्य गर्न सहयोग हुनुका साथै पूर्वतयारी तथा प्रभावित परिवारहरूका आधारभूत आवश्यकता तथा बाँच्न पाउने अधिकारकोसुनिश्चितता गर्ने तथा जोखिम कम गर्ने साथै यसबाट पर्ने प्रभावहरू न्यून गर्न सकिने विश्वास गरिएको छ ।

१.१ बैतडी जिल्लाको परिचय

नेपालको सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका ९ जिल्लाहरू मध्ये बैतडी जिल्ला एक पहाडी जिल्ला हो । यस जिल्लाको पूर्वमा बझाङ र डोटी जिल्ला, पश्चिममा महाकाली नदी, उत्तरमा दार्चुला जिल्ला र दक्षिणमा डडेल्धुरा जिल्ला पर्दछ । समुद्र सतह देखि ३९० मिटर देखि २९५० मिटर उचाईमा रहेको यो जिल्ला २९.१९° देखि २९.४१° उत्तरी अक्षांश र ८०.१५° देखि ८०.५४° पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित छ। जिल्ला पार्श्वचित्र २०७० का अनुसार यस जिल्लाको कूल क्षेत्रफल १५१९ वर्ग किलोमिटर छ । यस जिल्लाको सरदर वार्षिक वर्षा १२६.६७ मिलिमिटर मापन गरिएको छ । नेपाल सरकार केन्द्रिय तथ्यांक विभागले सम्वत् २०६८ मा लिएको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस जिल्लाको कूल जनसंख्या २,५०,८९८ मध्ये पुरुष १,१७,४०७ र महिला १,३३,४९१ रहेको छ भने जिल्लामा जम्मा ४५,१६७ घरधुरी रहेका छन् । जस अनुसार ५ वर्षमुनिको कूल जनसंख्या ३१,९८३ मध्ये बालिका १५,६२२ र बालक १६,३६१ रहेका छन् । त्यस्तै ६० वर्ष माथि उमेर समूहका जम्मा वृद्ध २१,९९१ मध्ये महिला १२,०७६ तथा पुरुष ९,९१५ रहेका छन् । यस जिल्लामा ४ वटा नगरपालिका र ६ वटा गाउँपालिका गरी जम्मा १० स्थानीय तहहरू रहेका छन् । (स्रोत: DDMP बैतडी, २०७२-२०७६)

तालिका १: उमेर अनुसारको जनसंख्या विवरण

	४ वर्ष मुनि	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-४९ वर्ष	५०-५९ वर्ष	६० वर्षमाथि	जम्मा
पुरुष	१६३६१	१७११२	१७७५०	१४३९२	७७११	२७५५७	७९२१	९९१५	११७४०७
महिला	१५६२२	१७४९१	१७८२६	१२७०१	१२१८४	३६२६६	८१०३	१२०७६	१३३४९१
जम्मा	३१९८३	३४६०३	३५५७६	२७०९३	१९८९५	६३८२३	१६०२४	२१९९१	२५०८९८

शारीरिक अवस्था

बैतडी जिल्लाको कूल जनसंख्या २,५०,८९८ मध्ये विविध कारणबाट प्रभावित भइ फरक फरक प्रकारको अपाङ्गता हुन पुगेका व्यक्तिहरु जम्मा ७,७८८ जना रहेका छन् । जसमा अन्धोपन तथा कमजोर दृष्टि १,४२४ जना, भौतिक ३,४०९ जना, बहिरा १६८ जना, कमजोर श्रवणशक्ति १,२४५ जना, बोलीमा समस्या ५६८ जना, मानसिक रूपमा कमजोर ३६७ जना र सुस्त मनस्थितिका १६८ जना रहेका छन् र ४३९ जनामा बहुअपाङ्गता भएको समेत अपाङ्गताको तथ्यांकले देखाएको छ ।

तालिका २: अपाङ्गताको अवस्था

अपाङ्गताको प्रकार	जम्मा	पुरुष	महिला
भौतिक	३४०९	१८३७	१५७२
अन्धोपन तथा कमजोर दृष्टि	१४२४	६९३	७३१
कमजोर श्रवण शक्ति	१२४५	६५३	५९२
अन्धा बहिरा	१६८	८८	८०
बोलीमा समस्या	५६८	३७०	१९८
मानसिक कमजोर	३६७	२२०	१४७
सुस्त मनस्थिति	१६८	९३	७५
जम्मा	७७८८	४१९३	३५९५
बहु अपाङ्गता	४३९	२३९	२००

स्रोत: DDMP बैतडी, २०७२-२०७६

जलवायु तथा भूउपयोगको अवस्था

बैतडी जिल्लाको भौगोलिक भू-बनोट अत्याधिक रूपमा भिरालो जमिन भएकोले अधिकांश भागमा चिम्टाइलो, बलौटे, मिश्रित बलौटे र फुस्रो माटो पाइन्छ । समथर भू-भाग जस्तै पाटन तथा ठुंगाड क्षेत्रमा उर्वरा दोमट माटो पाइन्छ । जिल्लाको भूउपयोगको विवरण निम्न अनुसार छ ।

तालिका ३: भू-उपयोगको अवस्था

विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
कूल खेतियोग्य जमिन	३१,४८५	२१.२
खेति गरिएको जमिन	२५,७००	१७.२
सिंचित जमिन	१०,५२०	७
असिंचित जमिन	१५,२००	१०.२

विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
बनजंगलले ओगटेको क्षेत्र	५८,५८२	३९.४
चरिचरन	१९,१९९	१२.९
नदीनाला	१०,४१२	७
अन्य	१३,३९४	९

स्रोत: DDMP बैतडी २०७२-२०७६

जलवायूका हिसावले यस जिल्लाको तल्लो भेगमा अर्ध उष्ण, उच्च पहाडी भेगमा शीतोष्ण हावापानी पाइन्छ । यस जिल्लाको औषत तापक्रम अधिकतम ३० डिग्री सेल्सियस र न्यूनतम ५ डिग्री सेल्सियस रहेको पाइएको छ। औषत वार्षिक वर्षा १५१३ मिलिमिटर रहेको छ । यस जिल्लामा प्रमुख २५ वटा नदी तथा खोलानालाहरु रहेका छन् जसमध्ये मुख्य रूपमा महाकाली, सेती, चौलानी, सुर्नया, जमाडी, गर्मा, आगरी, हुंगाड, न्वाघरीगाड, बलगाड, ठिकगाड, लिखाडीगाड आदि रहेका छन् ।

बनजंगलको किसिम

उचाईको विविधताको कारणले गर्दा ३९० देखि ५०० मिटर उचाई सम्म साल र खयर प्रजातिको बन पाइन्छ भने ५०० देखि १८०० मिटर उचाईमा सल्लाको प्राकृतिक बन रहेको पाइन्छ । सो भन्दा माथि बाँज, लालीगुरांस, फलांट तथा काफलको बन पाइन्छ । चौलानी नदीको छेउमा सिसौं र खयरको समेत वृक्षारोपण गरिएको छ ।

प्राकृतिक तथा भौतिक स्रोत

प्राकृतिक स्रोतको रूपमा बैतडी जिल्लामा ७८ धारा, २२८६ ट्यूबवेल, ४०५८ छोपेको कुवा, ४६६९ नछोपेको कुवा, २२५९ मुलको पानी, ७८८ नदीनाला, १९७ वटा अन्य गरी जम्मा ३०,८३२ पानीको स्रोत रहेका छन् । साथै जिल्लामा रहेका घरका प्रकारहरुको विश्लेषण गर्दा जम्मा ४५,१६७ घरधुरीहरुमध्ये हुंगा माटो जडानबाट बनेका ४३,९७२ घरधुरी, सिमेन्ट जडानबाट बनेका ७४९ घरधुरी, आर सि.सि पिल्लरबाट बनेका १०४ घरधुरी, काठको पिल्लरबाट बनेका ४७ घरधुरी र अन्य २ घरधुरीहरु रहेका छन् । यस जिल्लामा अधिकांश घरहरु माटो, इट्टा, र हुंगाद्वारा निर्मित भएका पाइन्छन् । सिमेन्ट लगाएर बनाइएका घरहरु माटो, इट्टा हुंगाको तुलनामा न्यून संख्यामा रहेको देखिन्छ जबकी राष्ट्रिय अवस्थालाई हेर्दा यो संख्या अत्यन्त नगन्य जस्तो देखिन्छ । साथै घरको छानाको प्रकार बमोजिम ६१२ खर वा कुसको, ५८१ जस्तापाता, ४२,५२६ टायल र स्लेट, १,०५६ पक्की, १३ काठ, ३७ माटो र १६ घर अन्य बस्तुबाट बनेका पाइन्छन् ।

उज्यालो बत्तीको लागि विजुली प्रयोग गर्ने घरधुरी ११,२३२ मट्टितेल १७,९८१ गोवर ग्यास ६४ सौर्य शक्ति ८,०८० अन्य स्रोत ७,६१५ घरधुरी रहेका छन् । यस्तै गरी ईन्धनको रूपमा ४४,२१० घरधुरीले दाउरा प्रयोग गर्दछन् भने २६६ घरधुरीले मट्टितेल, ३९६ घरधुरीले ग्यास, ३३ घरधुरीले गुईठा, ४३ घरधुरीले गोवरग्यास, ३३ घरधुरीले विजुली र ३ घरधुरीले अन्य स्रोत प्रयोग गरी खाना बनाउने गरेको तथ्यांकले देखाउछ । यस्तै गरी सञ्चार तथा मनोरञ्जनका साधनमा रेडियो २५५८६, टिभि २९५९, केवल १५३८, कम्प्यूटर २१२, ईन्टरनेट ६४, टेलीफोन ७४३, मोवाईल

१७१२९ वटा घरधुरीहरु रहेका छन् भने केहि पनि नभएका घरधुरी संख्या १३६०९ रहेका छन् । (जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना, २०७२ देखि ७६)

१.२ जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य तथा रणनीति

समष्टिगत उद्देश्य: जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समष्टिगत उद्देश्य यस प्रकार रहेको छ:

- विपद्बाट उत्पन्न मानवीय जोखिमका असरहरु न्यूनिकरण गर्नका लागि जिल्लाको प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि गर्दै प्रभावितहरुको आधारभूत आवश्यकताहरुलाई प्रभावकारी एवम् समन्वयात्मक रूपमा उपलब्ध गराउने कुरा सुनिश्चित गर्नु ।

निर्दिष्ट उद्देश्य: जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्दिष्ट उद्देश्यहरु यस प्रकार रहेका छन्:

- जिल्लास्थित जोखिममा रहेका स्थानीय तहहरुको संकटासन्नता विश्लेषण गरी स्थानीय स्रोत साधन र क्षमताको पहिचान गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समुदायको सुरक्षित भविष्यको प्रत्याभूतिको लागि विपद्को सामना गर्न जिल्लाको क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग पुर्याउने ।
- भूकम्प, बाढी/पहिरो, तथा पानीजन्य आपत्कालबाट उत्पन्न विपद् व्यवस्थापनको लागि स्थानीय स्रोत, साधन, सीप र ज्ञानको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना अनुसार जिल्लास्थित सरोकारवाला निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आपत्कालिन अवस्थाको सामना गर्न जिल्लास्थित सरोकारवालाहरुको प्रतिकार्य क्षमतालाई अभूत प्रभावकारी बनाउने ।

अपनाइएका रणनीति: जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा गर्दा अपनाइएका केही रणनीतिक गतिविधि निम्नअनुसार छन्:

- जिल्ला स्थित सबै सरोकारवालाहरुको सहभागितालाई प्रोत्साहित गरी योजना तर्जुमा,
- विगत ५ वर्षको बाढी/पहिरोको प्रभावको विश्लेषण र सबैभन्दा खराव परिस्थितिलाई आधारको रूपमा छनोट,
- जिल्लामा कार्यरत क्रियाशिल निकायको क्षेत्रगत रूपमा क्षमता विश्लेषणद्वारा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य निर्धारण,
- तर्जुमा भएको योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड,
- आपत्कालिन प्रतिकार्यको लागि गरिने पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रममा क्षेत्रगतरूपमा रहेको दक्षता, ज्ञान, सीप, विधिको प्रयोगका लागि समन्वयमा जोड,
- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ, जसको मूल्यांकन विभिन्न विकास साभेदार एवम् गृह मन्त्रालय तथा केन्द्रिय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा प्राधिकरणबाट हुनेछ ।

२. योजना निर्माण प्रक्रिया

यस जिल्लामा विगतमा घटेका विपद्सम्बन्धी घटनाहरूलाई आधार मानेर बैतडी जिल्लामा हुने गरेका भूकम्प, बाढी, पहिरो, चट्याङ, आगलागी, हावाहुरी, सवारी दुर्घटना, महामारी जस्ता विपद्हरूलाई प्राथमिकतामा राखियोजना निर्माणको लागि जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू बीच विभिन्न समयमा भएका औपचारिक तथा अनौपचारिक छलफल र सहकार्यमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बैतडीको सक्रियतामा निर्माण गरिएको हो। यो योजनालाई योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ मा उल्लेख भएअनुरूप योजना निर्माण प्रक्रियामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्था, सुरक्षा निकाय, राजनैतिक पार्टी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू, समुदायका प्रतिनिधिहरू र पत्रकारहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा विभिन्न चरणहरू पुरा गरी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भएको छ।

३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाबाट विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरूले निम्न बमोजिमको उपलब्धि हासिल गर्नेछन्।

- मानवीय साहायतामा संलग्न निकायहरूको पहिचान हुने।
- समन्वय बैठक तथा पद्धति स्थापना हुने।
- प्रभावकारी योजनाकालागि जिल्लाको विपद्को पूर्व इतिहासको जानकारी हुने।
- सबै निकायहरूको भूमिका पहिचान गर्ने।
- प्रकोप तथा जोखिम नक्सा तयार गर्ने।
- सम्भावित विपद्को क्षेत्रमा छुट्टाछुट्टै योजना तर्जुमा गर्ने।
- साभेदार निकायको सम्पर्क सूची तयार गर्ने।
- हरेक निकायमा सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै विषयगत अगुवाहरूलाई विपद्को निश्चित प्रकृतिमा आधारित छुट्टाछुट्टै प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न निर्देशन दिने।
- साधन/स्रोतको आँकलन गर्ने।
- प्रतिकार्यको साभ्ना मापदण्डमा सहमति गर्ने।
- विस्थापितहरूलाई राख्नका लागि शिविरको स्थान पहिचान गर्ने।
- खोज तथा उद्धार टोलीको गठन गर्ने।
- स्थानीय तहहरूले वितरण गर्दै आएको राहतलाई थप व्यवस्थित बनाउने।
- जिल्लामा सूचना व्यवस्थापनको लागि जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रको स्थापना लागि पहल गर्ने।
- पूर्वसूचना प्रणालीका लागि सम्भावित अवस्था तथा स्थानको अध्ययन गर्न सहज हुने।

४. सामान्य पूर्वतयारी योजना

४.१ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि गरिएको सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

क्र.सं	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरु	मुख्य सिकाई	सुभावहरु
१	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७	योजना बनाउनु पर्छ भन्ने सकारात्मक सोचको शुरुवात तथा सो को खाका तयार	जिल्लामा खाका तथा सोचले मात्र नपुग्ने हुनाले कुनै पनि विषयको (महामारी जस्तै भाडापखाला) विस्तृत योजना निर्माण गर्नुपर्ने रहेछ ।	सहभागितात्मक हिसावले तयार गरेको योजना अनुसार सम्बन्धित निकायले जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ने
२	जिल्ला मनसून पूर्व तयारी योजना २०६७, २०७४, २०७५	योजनाको दस्तावेजिकरण गर्ने असल अभ्यासको शुरुवात	जोखिमको अवस्था राम्रो संगचित्रण भएको हुँदा योजना तर्जुमा गर्न सजिलो	एकीकृत योजना (Integrated plan)निर्माण गर्नुपर्ने
३	विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६	दैवी प्रकोप उद्धार ऐन, २०३९ अनुसार उद्धार कार्यको संस्थागत प्रारूपको शुरुवात	विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि व्यवस्थापन कार्य गर्न सहज एवम् एकरूपता हुने ।	जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरुलाई जानकारी गराउनुपर्ने
४	जिल्लाको विपद्को इतिहास (वाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी आदि)	समन्वयात्मक रूपमा जिल्ला स्थित निकाय जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिसस, स्थानीय निकायहरु, साडा बैतडी, मर्सिकोर, रुडेस, अक्सफाम युएनएफपिए र रेडक्रस बाट योगदान भएको पाईन्छ ।	उद्धार सामग्री संकलन र वितरणका लागि ठोस योजनाका अभावमा प्रकोप संग जुध्न जिल्लाको क्षमताको पहिचान हुन नसकेको	प्रभावकारी व्यवस्थापन (समन्वय एवं कार्यान्वयन) का लागि आवश्यकता,

क्र.सं	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरु	मुख्य सिकाई	सुभावहरु
५	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	विपद् प्रतिकार्यको नयाँ संरचना र कार्य विवरण, स्थानीय तहलाई थप जिम्मेवार गराइएको	विपद् व्यवस्थापनमा नीजि क्षेत्रको सहभागितामा वृद्धि	संरचनात्मक विकास र प्राधिकरण गठनमा तिव्रता दिनु पर्ने
६	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना, २०७२-२०७६	जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन र पूर्वतयारी सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरु एउटै बुलेटिनबाट प्राप्त गर्न सजिलो भएको	जिल्लामा उपलब्ध हुने विपद् सूचनामूलक तथा पूर्वतयारीका सामग्रीहरुले जिल्लाको वास्तविक सूचना र समस्याहरु पहिचान गर्नमा मद्दत पुऱ्याउने	योजना कार्यान्वयन गर्दा चुनौती तथा समस्याहरुको पहिचान गरेर योजनामा समावेश गरी सरोकारवालाहरुको सुभाव सहितको विवरण बुलेटिनमा समावेश गर्दा अझ उपलब्धिमूलक हुने
७	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६	विपद् प्रतिकार्यको नयाँ संरचना र कार्य विवरण	विपद् व्यवस्थापनमा सरोकारवालाहरुको जिम्मेवारी	संरचनात्मक विकास र प्राधिकरण गठनमा तिव्रता दिनु पर्ने

४.२ विभिन्न बैठकका निर्णयहरु

४.२.१ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि चालीएका कदमहरु

मिति २०७५/१०/०२ गते जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आयोजनामा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणमा सरोकारवाला निकाहरुको ध्यान केन्द्रित गर्न जिल्ला स्तरीय कृतिम घटना अभ्यास सम्पन्न गरिएको थियो । तत् पश्चात मिति २०७६/०१/०७ गते बसेको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालाहरुको बैठक बसी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने निर्णय गरियो । यसै बैठकको निर्देशनमा जिल्ला मनसुन पूर्वतयारी योजना २०७६ निर्माणका लागि निम्न बमोजिमका कार्यहरु गरियो ।

- स्थानीय तहहरुको यस आ.व मा घोषित निति तथा कार्यक्रम, बजेटमा भएको व्यवस्था र योजना कार्यान्वयनको अवस्थाका बारेमा जानकारी लिइएको ।

- विद्यमान अवस्थामा स्थानीय तह र क्लष्टरअनुसारको जिम्मेवारी तोकिएका निकायहरु संग विपद् प्रतिकार्यका लागि भएको स्रोत साधनको विवरण संकलन गरिएको ।
- जिल्ला प्रशासन कार्यालय र उद्योग वाणिज्य संग बैतडीका विच आपकालीन खाद्य आपूर्ति (Food Bank) का लागि समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गरिएको । (अनुसूची२)
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, जिल्ला शाखा, बैतडी र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.का विच मनसून आपतकालीन कार्ययोजना, २०७६ र जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणमा भैरहेको प्रगतिको समीक्षा गरिएको ।
- जिल्ला मनसून आपतकालीन कार्ययोजना, २०७६ निर्माण गरिएको ।

मिति २०७६/०१/२३ गतेका दिन जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडीमा उपस्थित सुरक्षा निकाय, विभिन्न कार्यालय प्रमुख, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, जिल्ला शाखा बैतडी, साडा बैतडी, मर्सिकोर नेपाल, रुडेस लगायतका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरुको उपस्थितिमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा ५ सदस्य (अनुसूची ३)भएको उपसमिति गठन गरी योजना अद्यावधिकको काम सुरुवात गर्ने निर्णय बमोजिम योजना निर्माणको कार्य प्रारम्भ गरिएको थियो ।

४.२.२ कार्यशाला गोष्ठी

विभिन्न चरणको छलफल र बैठक पछि मिति २०७६ जेष्ठ १० गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयको भवनमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक अन्तरक्रिया आयोजना गरी आएका सुझावहरुका आधारमा योजनालाई थप परिमार्जन गरियो । क्षेत्रगत बैठकमा छलफलमा नआएका र अन्तिम अन्तरक्रिया क्षेत्रगत प्रस्तुतिमा छुटेका बुँदाहरुलाई पुनः क्षेत्रगत अगुवाहरुको बैठक गरी सबै स्थानीय तहलाई खेसा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पठाइ सुझाव माग गरी योजना निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिइयो ।

४.२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन

योजनामा विपद्को समयमा तत्कालै गर्नुपर्ने कामको क्षेत्रगत कार्ययोजना तर्जुमा गरी क्षेत्रका प्रमुखको जिम्मेवारीमा समयसीमा समेत निर्धारण र कार्यविभाजन सहित आपतकालिन अवस्थामा प्रतिकार्यका लागि निर्धारण गरिएका गतिविधि सञ्चालन गर्न आवश्यक पूर्वतयारी र बजेटको अनुमान समेत गरिएकोमा त्यसलाई २०७६ साल जेठ महिनाको १७ गतेको मितिमा कार्यशाला तथा बैठक मार्फत् पुनरावलोकन गरी समय सापेक्ष परिमार्जन गरिएको छ।

४.२.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिस्थिति तथा योजना तर्जुमासम्बन्धी पूर्वानुमान

जिल्लामा हुने विपद्का घटनाहरुलाई समयमै व्यवस्थापन गर्नुपर्ने दायित्व अनुरूप ३.४ मा उल्लेख गरिएको जोखिम विश्लेषणलाई आधार मानी जिल्लाको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सहमत भएको छ । यसैसन्दर्भमा, विगतका ५ वर्षमा विपद्बाट भएको जनधनको क्षति, बालिनाली तथा घरसम्पत्ति र भौतिक संरचनाको विनाश, पशु चौपायाको क्षति, विपद्बाट प्रभावित क्षेत्र तथा जनसंख्या, उपलब्ध स्रोतसाधन र क्षमताको

विश्लेषण गर्ने उद्देश्यले विपद्बाट विगतका वर्षमा घटेका घटनाहरूलाई पुनरावलोकन गरी जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने निम्नबमोजिम तय गरिएको छ ।

- विपद्का घटनाबाट यस जिल्लामा सरदर प्रतिवर्ष करिब ७ सय देखि ९ सय परिवारका ४ देखि ५ हजार जनसंख्या प्रभावित हुने गरेको छ भने करिब २ सय परिवारका ७ सय भन्दा बढी जनसंख्या विस्थापित हुने गरेको र प्रकोपबाट सरदरमा हरेक वर्ष ८० जना र रोगको महामारीबाट ८ जनाको मृत्यु हुने गरेको अवस्था छ ।
- पाल्तु जनावर, बालीनाली तथा अन्य सम्पत्ति गरी प्रति स्थानीय तह वर्षेनीऔसत करिब रु १२ लाख मुल्य बराबरको क्षति हुने गरेको छ ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा वर्षेनी सयौं भवनहरू पूर्ण रूपमा क्षति हुने गरेको छ भने केहि भवनहरू मर्मत संभार हुन सक्ने गरी आंशिक रूपमा भत्केको अवस्था छ ।
- सडक तथा पुलहरू आंशिकरूपमा क्षति भएको तर मर्मत सम्भार गरी केहि दिन (३० दिन) भित्रमा नै सन्चालन हुने गरेको अवस्था छ ।
- कयौं पानीका स्रोत र ईनारहरू पूर्णरूपमा क्षति भई सुख्खायाममा खानेपानी १/२ हप्ताको लागि प्रभावित हुने गरेको ।
- करिब ३५ प्रतिशत व्यक्तिगत तथा सामुदायिक चर्पिहरूहरूमा सरसफाई हुन नसक्दा समुदायका मानिसहरू प्रभावित हुने गरेको ।
- विस्थापित सयौं जनालाई स्थानीय विद्यालय, सामुदायिक भवनमा व्यवस्थापन गर्न सकिने (Sphere Guidelineअनुसार ३.५ square meter)अवस्था छ ।
- स्वास्थ्यसंस्थामा औषधि तथा कर्मचारी अपर्याप्त भएको अवस्था छ ।
- विद्यालयहरू आंशिक रूपमा क्षति भई फर्निचर, पठनपाठनका सामग्री क्षति भएको, पठनपाठन कार्य कम्तिमा १/२ हप्तासम्म अवरुद्ध हुने गरेको छ । अधिकांश विद्यालयहरू डाँडामा तथा अग्लो स्थानमा भएको हुँदा हावाहुरीबाट अझ बढी प्रभावित हुने गरेको छ ।
- विपद्को समयमा बालबालिका, महिला, बृद्धबृद्धा, असक्त तथा अपाङ्ग उपर संरक्षणका सवालहरू वृद्धि हुने गरेको छ ।
- विपद्को समयमा स्थानीय बजारमा मानिसहरूको पहुँच कम मात्र हुने गरेको छ ।
- विपद्को समयमा भण्डारण गरिएको खाद्यान्नको पुर्ण तथा आंशिक क्षतिको कारण ३० देखि ४५ दिन सम्मका लागि खाद्य सामग्रीको अभाव रहने गरेको छ ।
- बाढी, पहिरो र आगलागीका कारण गैरखाद्य सामग्रीहरू नष्ट हुने हुँदा गैरखाद्य सामग्रीको अभाव रहने गरेको छ ।

- भूकम्पीय जोखिममा रहेको स्थानीय तहहरूमा धनजनको क्षति भई खाद्य सामग्री, गैरखाद्य सामग्री, आपतकालिन आवास, खानेपानी तथा सरसफाई, आदिको अभाव हुन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ ।
- विपद्को समयमा प्रदान गरिने राहत सामग्री भण्डारण गर्न उचित स्थानमा गोदाम घरको अभाव रहेका हुँदा यसलाई पनि व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- गरिबीका कारण युवाहरू विदेश पलायन हुने कारणले गर्दा समुदायमा संकटासन्न समुदाय जस्तै बालबालिका, महिला र वृद्धहरूको उपस्थिति रहने हुँदा समुदाय स्तरबाटै हुने खोज उद्धारको कार्य प्रभावित हुने गरेको छ ।

समग्र अघिल्ला प्रकोपका घटनालाई आधार मान्दा १०,००० घरधुरी प्रत्यक्ष प्रभावित हुने अनुमानका आधारमा योजना तयार गरिएको छ । यसका लागि क्षेत्रगत क्षमता विश्लेषण तथा क्षेत्रगत आवश्यकता विश्लेषण बाट हेर्न सकिन्छ । बैतडी जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको पुर्ण बैठकबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यसैसन्दर्भमा, विगतका ५ वर्षमा विपद्बाट भएको जनधनको क्षति, बालिनाली तथा घरसम्पत्ति तथा भौतिक संरचनाको विनास, पशु चौपायबको क्षति, विपद्बाट प्रभावित क्षेत्र तथा जनसंख्या, उपलब्ध स्रोतसाधन र क्षमताको विश्लेषण गर्ने उदेश्यले विपद्बाट उच्च जोखिममा रहेका स्थानीय निकायहरूमा आपत्कालिन योजना निर्माण गर्न आवश्यक पर्नेसूचनाहरूको विश्लेषण गरिएको छ ।

यसर्थ सबैभन्दा बढी जोखिममा रहेको वा पहिचान गरिएको स्थानीय तहको जनसङ्ख्यालाई आधार लिई न्यूनतम पूर्वतयारी गरी विभिन्न कार्यक्रमहरूको सञ्चालनका लागि उमेरका आधारमा लक्षित पुरुष तथा महिलाको जनसङ्ख्याको पूर्वानुमान गरिएको छ ।

तालिका ४: योजना तर्जुमा सम्बन्धी लक्षित जनसंख्याको पूर्वानुमान

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रभावित कूल जनसंख्या		८२०२३	८६५४५	१६८५६८	३१५९५	३४२५५	६५८५०
परिवारसंख्या	सरदर ६ प्रति परिवार			२८०९४			१०९७५
प्रजननयोग्य उमेरका महिला	२५		२१६३६			८५६३	

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
ज्येष्ठ नागरिक, ६० वर्षभन्दा बढी उमेरको जनसंख्या	३०	२४६०७	२५९६३	५०५७०	९४७८	१०२७७	१९७५५
१९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	४६	३७७३१	३९८१०	७७५४१	१४५३४	१५७५७	३०२९१
१०-१९ वर्षका किशोर-किशारीको संख्या	२२	१८०४५	१९०४०	३७०८५	६९५१	७५३६	१४४८७
तिब्र सामाजिक तिरस्कारको अनुभव गरिरहेका व्यक्ति (दलित) को संख्या	११	९०२३	९५१९	१८५४२	३४७५	३७६८	७२४३
अतिगरीब व्यक्तिको संख्या	३३	२७०६८	२८५५९	५५६२७	१०४२६	११३०४	२१७३०
गर्भवती तथा दूध खुवाउने आमाको संख्या	५		४३२७			१७१२	
गर्भवती महिलाको संख्या	२.३		१९९०			७८८	
प्रतिमहिना प्रशुतिको अन्दाजी संख्या	०.२५		२१६			८६	
प्रतिमहिना शिशुको अन्दाजी संख्या	०.२५		२१६			८६	
प्रतिमहिना आपतकालीन	०.०३८		३३			१३	

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रशुति सेवा चाहिने महिलाको अपेक्षित संख्या							
प्रतिमहिना जटिलता हुने शिशुको अपेक्षित संख्या	०.०२५	२०५	२१६	४२१	७९	८६	१६५
६-९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	११	९०२३	९५१९	१८५४२	३४७५	३७६८	७२४३
५ वर्षमुनिका बालबालिकाको संख्या	१३	१०६६३	११२५१	२१९१४	४१०७	४४५३	८५६०
६-११ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१	८२०	८६५	१६८५	३१६	३४३	६५९
१२-२३ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	३	२४६०	२५९५	५०५५	९४८	१०२९	१९७७
२४-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	८	६५६०	६९२०	१३४८०	२५२८	२७४४	५२७२
६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१२	९८४०	१०३८०	२०२२०	३७९२	४११६	७९०८
६-५९	१३	१०६६३	११२५१	२१९१४	४१०७	४४५३	८५६०

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या को%	प्रभावित कूल जनसंख्या			विस्थापित कूल जनसंख्या		
		१,६८,५६८			६५,८५०		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
महिनासम्मका कुपोषित बालबालिका							
६-५९ महिनासम्मका मध्यम रूपमा कुपोषित बालबालिका	१०	८२००	८६५०	१६८५०	३१६०	३४३०	६५९०
६-५९ महिनासम्मका तिर रूपमा कुपोषित बालबालिका	३	२४६०	२५९५	५०५५	९४८	१०२९	१९७७

स्रोत : जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७४

४.३ मानवीय सहायतामा संलग्न जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी साभेदार निकायको सूची

क्र.स	संस्थाको नाम	बिषयगत कार्यक्षेत्र	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नं, इमेल, मोबाईल
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समन्वय खोज तथा उद्धार	आनन्द पौडेल	०९५-५२०९३३, ०९५-५२०२३३ ९८५८७०७७७७
२	जिल्ला समन्वय समिति /प्रत्येक स्थानीय तहहरु	समन्वय, पुनःनिर्माण, पुनःस्थापना	शिद्धराज भट्ट स्थानीय तहका प्रमुखहरु (समन्वयका लागि जिसस)	०९५-५२०९४४, ९८४८८६२९७० ०९५-५२०२९२
३	हनुमानध्वज गुल्म	खोज तथा उद्धार	रविजंग खडका	०९५-५२०९०५, ०९५-५२०२००
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	खोज तथा उद्धार	डिल्ली नारायण पाण्डेय	९८५८७०५५५५ ०९५५२०९०९

क्र.स	संस्थाको नाम	बिषयगत कार्यक्षेत्र	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नं, इमेल, मोबाईल
		सुरक्षा		
५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, गुल्म नं ५१	खोज तथा उद्धार	दुर्गादत्त पन्त	९८५१२७२०५२, ०९५५२०१६३
६	डिभिजन बन कार्यालय	आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य	केशव पराजुली	०९५-५२०१५२ ९८५८७५११५२
७	जिल्ला अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय	आपतकालिन स्वास्थ्य तथा पोषण	डा.जगदिश विष्ट, निशा जोशी	०९५-५२०१५१ ९८४२०८२३३६ ९८४१७२७८६८
८	कृषि ज्ञान केन्द्र	खाद्यान्नजिविकोपार्जन	कर्ण बहादुर चन्द	०९५-५२०१५४, ९८५८७५११५४
९	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	आपतकालिन शिक्षा	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	०९५-५२०३९९
१०	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय नं १	खानेपानी सरसफाई	प्रकाश बहादुर रावल	०९५-५२०१५०
११	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	आवास तथा गैरखाद्य सामग्री	भीम दत्त पाण्डेय रमेश सिंह भण्डारी	०९५-५२०१५६ ०९५-५२०३५६ ९७४९५०३०९७
१२	नेपाल पत्रकार महासंघ	खोज, प्रचारप्रसार	प्रेमसिंह भाट नरी बडु	०९५-५२०१२४ ९८४८९०३४२९
१३	संयुक्त राष्ट्र जनसंख्या कोष (UNFPA)	संरक्षण, किशोरकिशोरी प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार	गणेश शाही	९८५८७५२०८९ ०९५-५२०५४५
१४	मर्सिकोर नेपाल	विपद् जोखिम न्युनिकरण	लाल बहादुर महारा	९८५८४२३३४७
१५	नेपाल टेलिकम	सूचना तथा संचार	सुरत बहादुर खडका	०९५-५२०१७
१६	साडा, बैतडी	स्वास्थ्य पोषण तथा	कृष्ण सिंह ठगुन्ना	०९५-५२०३९५

क्र.स	संस्थाको नाम	बिषयगत कार्यक्षेत्र	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नं, इमेल, मोबाईल
		खाद्य सुरक्षा	दिनेश सिंह कठायत	९८५११२१०६१ ९८४८८००६०३
१७	रुडेस बैतडी	खानेपानी तथा सरसफाई	गोविन्द राज जोशी	९८४८८३६४९९
१८	विश्व खाद्य कार्यक्रम	खाद्य, पोषण	विनोद भट्ट	९८४१७९५९३१
१९	पूर्वाधार विकास कार्यालय	पूर्वाधार निर्माण	जगत प्रकाश जोशी	०९५-५२००६२
२०	सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय बैतडी	पूर्वाधार निर्माण	लाल बहादुर विष्ट	०९५-५२०१४५
२१	बृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र महाकाली पाटन	महाकाली जलाधार क्षेत्र व्यवस्थापन	शिवकुमार पोखरेल	०९५-४००००४ ९८५८७८०००४
२२	उद्योग वाणिज्य संघ	खाद्य व्यवस्थापन	नरबहादुर चन्द	०९५-५२०२३२
२३	गैर सरकारी संस्था महासंघ	समन्वय तथा सहकार्य	गोविन्द राज जोशी, पदम राज अवस्थी	९८४८८३६४९९ ९८४८८३२५५५

५. प्रकोप जोखिम विश्लेषण

५.१ बैतडी जिल्लाको प्रकोपको इतिहास

बर्ष	विपद्	स्थान	क्षतिको विवरण
२०६२ साल देखि २०६९ साल सम्म	बाढी	विजयपुर, बुरौसे, नैर, दोवाटा, मटे	गोफाकेदार निम्नमाध्यमिक विद्यालय जोखिममा, २७ रोपनी खेती योग्य जमिन पुर्णरूपमा क्षति, २ पानी घट्ट बगाएको, १ लाख ८० हजार सम्मको वालीनालीको क्षती ।
२०५८ साल	पहिरो	विजयपुर मल्लागाउँ	१५ रोपनी जमीन बगाएको २ घरपरिवार उच्च जोखिममा रहेको
२०६४ साल	पहिरो	कटौजपानी, बडिया	पहिरोले २ पसल १ घर भत्काएको (लोकेन्द्र विष्ट, केशव भाट, गणेश दमाईको)
२०६३साल	पहिरो	कटौजपानी, कालापानी	१ महिलाको मृत्यु, २५ रोपनी खेतीयोग्य जमीन नष्ट, ४ परिवार विस्थापित
२०५७ साल	बाढी	सित्तड, गोयलागाउँ	बौलेगाडमा आएको बाढीले २५० परिवारको १०० रोपनी जमीन कटान गरेको
२०५७साल	पहिरो	सित्तड, कोसेरा,गाँजरी र चम्तडी	पहिरोले १५०० रोपनी जमीन बगाएको
२०६४ साल	पहिरो	सित्तड, पञ्जूनयाँ	१८ घरपरिवार विस्थापित,विद्यालय भवन नष्ट,सिंचाइ कुलो नष्ट, खानेपानी मुहान नष्ट, ५०० रोपनी खेतीयोग्य जमीन नष्ट, जमाडी नदीमा निर्माणाधिन पुल बगाएको
२०६९ साल	बाढी	सित्तड, डोल	सनगाड खोलामा आएको बाढीले २०० रोपनी जमीन बगाएको,१ पानी घट्ट र ४ पसल बगाएको
२०४४ साल	महामारी	सित्तड, गोयलागाउँ	भाडापखलाका कारण २ जनाको मृत्यु, सैयौं प्रभावित
२०७० साल	पहिरो	साविक सिद्धेश्वर गा.वि.स.	पहिरोले ५ जनाको मृत्यु, १६ जनावर, ५ घर नष्ट र रु. ६,१६,३२,४५८ वरावरको क्षति
२०७० साल	आगलागी	महादेवस्थान	आगलागीले रु. १२,२०,०० को क्षति
२०७०	चट्याङ्ग	साविक सकार	चट्याङ्गबाट ३ जना घाइते र १ जनावर मृत्यु

बर्ष	विपद्	स्थान	क्षतिको विवरण
साल		गा.वि.स. ३	
२०७१ साल	चट्याङ्ग	तत्कालीन सित्तड गा.वि.स.	कार्यालयमा चट्याङ्ग ३ जना घाइते
२०७३ साल	बाढी पहिरो	रुद्रेश्वर, बैतडी	१ जनाको मृत्यु, ३ परिवार प्रभावित
२०७३ साल	आगलागी	भौनेली, बैतडी	आगलागीले १ घर नष्ट
२०७३ साल	बाढी पहिरो	मल्लादेही, बैतडी	१ जना बेपत्ता
२०७४ साल	चट्याङ्ग	द.न.पा. २	चार वटा घरमा क्षती, सिलाई सेन्टरमा क्षती, ३ जना घाइते, र पशु चौपायाको क्षती
२०७४ साल	बाढी पहिरो	द.न.पा. ४	पाँचवटा घरमा क्षती, शौचालय र खानेपानीका धारामा क्षती

५.२ प्रकोप जोखिम विश्लेषण

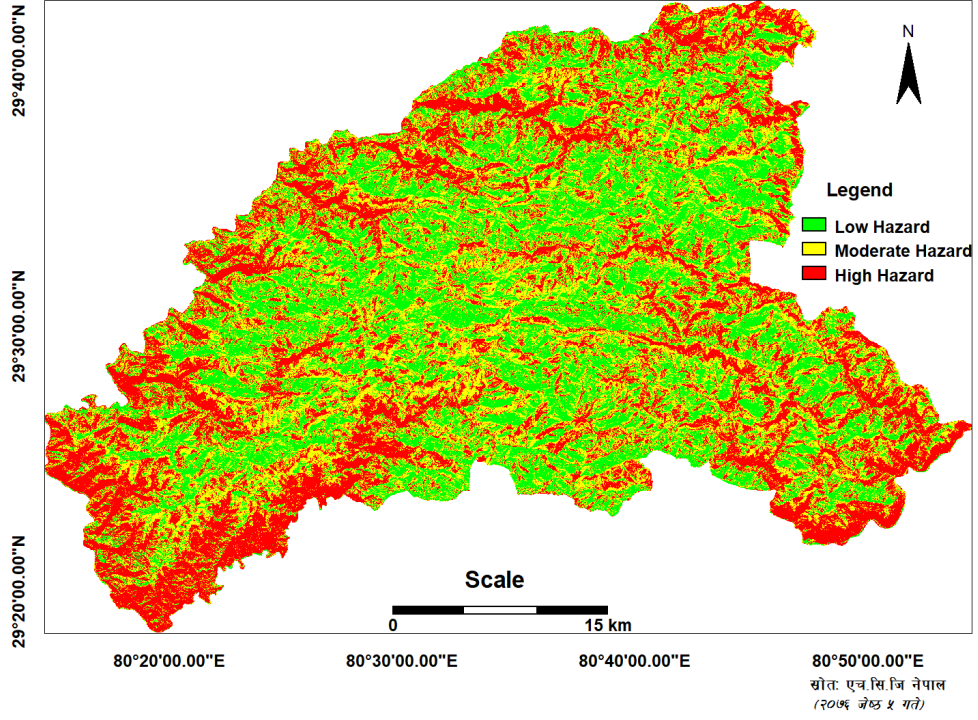
जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्दा प्रकोपहरूको विश्लेषण र स्तरीकरण गर्दा नेपाल सरकारको नीति निर्देशन बमोजिम बैतडी जिल्लालाई भूकम्पीय जोखिमको हिसावले उच्च जोखिममा रहेको हुनाले स्तरीकरण तालिकामा समावेश गरिएको छैन । अन्य प्रकोपहरूको सन्दर्भमा स्थानीय तहहरूले निर्माण गरेका विपद् सम्बन्धी ऐन, स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, कोष व्यवस्थापन योजना र तत्तत् निकायहरूले प्रदान गर्दै आएका राहत मापदण्डका आधारमा प्रकोपहरूको स्तरीकरण गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	सम्भावित प्रकोपको प्रकार (१ निम्न -५ उच्च)							संकटासन्नताको स्तर (निम्न, मध्य, उच्च)
	बाढी/नदीकटान	पहिरो	महामारी भाडापखाला	हावाहुरी/चट्याङ्ग	आगलागी	खडेरी/असिना	जम्मा	
दशरथचन्द्र न.पा.	२	५	२	४	३	३	१९	
पाटन न.पा.	२	३	१	२	४	२	१४	

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	सम्भावित प्रकोपको प्रकार (१ निम्न -५ उच्च)							संकटासन्नताको स्तर (निम्न, मध्य, उच्च)
	बाढी/नदीकटान	पहिरो	महामारी भ्नाडापखाला	हावाहुरी/चट्याड	आगलागी	खडेरी/असिना	जम्मा	
मेलौली न.पा.	२	५	२	३	४	४	२०	
पुर्चौडी न.पा.	२	४	३	२	३	३	१७	
पन्धेश्वर गा.पा.	२	४	२	३	४	४	१९	
शिवनाथ गा.पा.	२	४	२	२	३	३	१६	
सुर्नया गा.पा.	२	४	२	४	४	२	१६	
सिगास गा.पा.	३	४	२	३	४	३	१९	
दोगडाकेदार गा.पा.	३	४	३	३	३	३	१९	
डिलाशैनी गा.पा.	३	४	२	३	३	४	१९	

स्रोत : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (पालिकाहरु)

५.३ प्रकोप (पहिरोको जोखिम) जोखिम नक्सांकन

६. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची

क्र सं	क्षेत्र (Clusters)	नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads)	सहयोगी संघ संस्था (Cluster members)
१	समन्वय र सूचना व्यवस्थापन (Coordination and Information Management)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जि.स.स., नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, ससस्त्र प्रहरी बल, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पत्रकार महासंघ, जिल्ला स्थित राजनैतिक दलहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था/ महासंघ, पत्रकार महासंघ, सडक तथा पूर्वाधार कार्यालय, नेपाल टेलिकम, विद्युत प्राधिकरण, जिल्ला अस्पताल
२	खोज तथा उद्धार (Search and Rescue)	नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी तथा नेपाली सेना	नेपाली सेना, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल पत्रकार महासंघ, निगंलासैनी, सौगात एफएम, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा, बैतडी

क्र सं	क्षेत्र (Clusters)	नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads)	सहयोगी संघ संस्था (Cluster members)
३	खाद्य सुरक्षा तथा गुणस्तर क्षेत्र (Food Security & quality)	खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र, उद्योग वाणिज्य संघ, जि.स.स., भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, नेपाल प्रहरी, साडा, स्वदेश
४	आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter/NFI)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, शाखा कार्यालय, बैतडी	जि.स.स., जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा सुरक्षा निकाय, जल उर्जा तथा सिचाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, नगरपालिका/गाउँपालिका, उद्योग वाणिज्य संघ, गैर सरकारी संस्था महासंघ, UNFPA
५	खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH)	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	जि.स.स., जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, पालिकाहरुका सामाजिक विकास शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा बैतडी/पहल, रुडेस बैतडी, अनिरुद्र
६	स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/ जिल्ला अस्पताल	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा बैतडी/पहल कार्यक्रम, रुडेस बैतडी, पालिकाहरुका सामाजिक विकास शाखा, UNFPA, RVWRMP, ने.प.नि. संघ, बैतडी
७	शिक्षा (Education)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाकाका शिक्षा विकास शाखा, क्याम्पस, विद्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पत्रकार महासंघ, गै.स.स. महासंघ, भुमेश्वर सामुदायिक विकास संघ, साडा बैतडी, FM हरु
८	कृषि तथा जिविकोपार्जन क्षेत्र	कृषि ज्ञान केन्द्र	कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, डिभिजन वन कार्यालय, घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, कृषि विकास बैक शाखा, जिल्ला सहकारी संघ, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, जिल्ला शाखा
९	संरक्षण क्षेत्र	जिल्ला समन्वय समिति (जि.स.स.) बैतडी	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीयतह, बालबालिका तथा महिला प्रहरी सेल, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, नेपाल परिवार नियोजन संघ, राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय, जिल्ला बालकल्याण समिति, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, जिल्ला शाखा

७. विषयगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

७.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र

समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	आनन्द पौडेल	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०९५-५२०२३३	९८५८७०७७७७
२	सिद्ध राज भट्ट	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. प्रमुख	०९५-५२०१४४	९८४८७१७२२४
३	लोकेन्द्र सिंह नेगी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	स.प्रजिअ	०९५-५२०२३३	९८५८७८२०००
४	रविजंग खडका	नेपालीसेना	सेनानी	०९५-५२०१०५ ०९५-५२०२००	
५	डिल्ली नारायण पाण्डेय	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५-५२०१०१	९८५८७०५५५५
६	दुर्गादत्त पन्त	ससस्त्र प्रहरी बल गुल्म नं ५१	शसस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५-५२०१६३	९८५१२७२०५२
७	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	इकाइ प्रमुख	०९५-५२०३९९	९८४८४५६७५९
८	निशा जोशी	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५-५२०१५१	९८४१७२७८६८
९	मोहन देव जोशी	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	कार्यालय प्रमुख	०९५-५२०१६४	९८६५८४७२४४
१०	सुरत बहादुर खडका	नेपाल टेलिकम	कार्यालय प्रमुख	०९५-५२०१०७	९८५८७५०६५४
११	शंकर खनाल	डिभिजन सडक कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	०९५-४०००१२	९८५१२४८४२६
१२	रमेश सिंह भण्डारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीजिल्ला शाखा	मन्त्री	०९५-५२०३५६	९८४८८४५३०५

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
		बैतडी			
१३	गोविन्द राज जोशी	गैर सरकारी संस्था महासंघ	अध्यक्ष		९८४८८३६४९९
१४	प्रेम सिंह भाट नरी बडु	नेपाल पत्रकार महासंघ	अध्यक्ष सचिव		९८४८८६०९२३ ९८४८९०३४२९

आपत्कालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (संकटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था				
१.१	समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने (सबै क्षेत्रको सहभागितामा पूर्वतयारी सम्बन्धी छलफल गर्ने)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नगरपालिका/ गाउँपालिका		वर्षको २ पटक
१.२	जिल्ला, न.पा. तथा गा.पा. स्तरका सम्पर्क व्यक्तिको नाम, ठेगाना, भूमिका र जिम्मेवारी अद्यावधिक गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय प्रमुख		वर्षको २ पटक (पौष र असार महिना)
१.३	विपद् सूचना केन्द्रको अद्यावधिक गर्ने, तथा आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र सक्रिय गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला समन्वय समिति, सम्बन्धित पालिका र संचार माध्यम		निरन्तर
१.४	सम्भावित विपद् समीक्षा बैठकको आयोजना गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय समिति		वर्षको २ पटकपौष र असार महिना
२	बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA)				
२.१	विपद्वाट भएको क्षतिको विवरण संकलन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला		तुरुन्त

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
	गर्नको लागि एकिकृत टिम गठन गर्ने	समिति/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समित अध्यक्ष	समन्वय समिति		
२.२	विवरण संकलनका लागि फारम तथा निर्देशिका तयार गर्ने	नेपाल रेडकस सोसाइटी	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति र सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय तहहरु		
२.३	एकिकृत टिमलाई बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी अनुशिक्षण दिने ।	स्थानीय तहहरु,नेपाल रेडकस सोसाइटी, बैतडी		५० हजार	टोली खटाउनु पूर्व
२.४	नगरपालिका तथा गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिका अगुवा लाई तालिम	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/एकीकृत टिम	नगरपालिका वा गाउँपालिकामा काम गर्ने संघ-संस्थाहरु, नेरेसो	१ लाख	२०७६ असार भित्र
२.५	संकलित जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, जिल्ला समन्वय समिति			सूचना प्राप्त भएको एक हप्ता भित्र
२.६	प्राप्त जानकारी/तथ्याङ्कलाई निरन्तर अद्यावधिक गर्ने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका,जिल्ला समन्वय समिति			निरन्तर
३	जिल्ला प्रशासनको आपतकालिन केन्द्रलाई विपद् सूचनाकेन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न आवश्यक पर्ने भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्न समन्वय गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति/ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति			नियमित
४	आधार रेखा जानकारी (Baseline Information) का लागि सबै स्थानीय तहले तथ्याङ्क संकलन तथा				

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
	अद्यावधिक गर्ने				
५.	जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा आपतकालिन कोषको पुनरावलोकन गरी कोषको स्थापना र व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने	नगरपालिका तथा गाउँपालिका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्लामा काम गर्ने संघसंस्थाहरु	१ करोड	सबै स्थानीय तहले कम्तिमा १० लाखको कोष स्थापना गर्ने
६.	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्प्लेट आदि तयार गरी वितरण गर्ने साथै स्थानीय एफ.एम. र पत्रपत्रिकाबाट प्रकोप सम्बन्धी जनचेतना जगाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नगरपालिका, गाउँपालिका तथा जि.स.स., पत्रकार महासंघ	१ लाख ५० हजार	निरन्तर
७.	जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई विपद् पश्चात तत्कालिन मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने राहत सामग्रीको अग्रिम सञ्चय गरी भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नेरेसो, उद्योग वाणिज्य संघ, नगरपालिका तथा गाउँपालिका	१० लाख नियमित	
८.	विपद्बाट विस्थापितहरुलाई परिचय पत्र वितरण गर्न परिचय पत्रको छपाइ गर्न समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	नगरपालिका तथा गाउँपालिका	१ लाख	विपद्को घटना घटेको ५ दिन भित्र
९.	पूर्व सूचना (Early Warning System) प्रणालीका लागि जोखिमयुक्त गा.पा.मा माइक, साइरन आदिको	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका तथा	नगरपालिका तथा गाउँपालिका र एफएम रेडियो		

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
	व्यवस्थापन गर्न जि.स.स., न.पा., गा.पा. तथा सहयोगी संस्थाहरूसंग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने	गाउँपालिका			
१०.	जोखिमयुक्त नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरूको स्थानीय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरी पूर्वतयारी सम्बन्धी योजनाबद्धरूपमा गतिविधि तथा जनचेतनामुखी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जि.स.स., न.पा., गा.पा. र सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति नगरपालिका तथा गाउँपालिका	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, साडा बैतडी, रुडेस बैतडी, स्वदेश बैतडी	२ लाख	२०७६ असार महिना सम्ममा
११.	सञ्चार माध्यमहरूबाट आधिकारिक सूचना दिने स्रोत व्यक्ति तोकने र अग्रिम रूपमा सम्पर्क नं.को सूची तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति नगरपालिका / गाउँपालिका	सबै सरोकारवाला निकायहरूले		२०७६ जेठ महिनासम्ममा
१२.	जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति लाई अभिमुखिकरण	केन्द्रीय तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्ला समन्वय समिति		२०७६ असार सम्ममा
१३.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सूचना तथा समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि सम्बन्धित सरोकारवाला	सबै सरोकारवाला निकायहरूले			२०७६ श्रावण सम्ममा

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
	संघसंस्थाबाट फोकल व्यक्ति तोक्ने				
१४	सवै सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयहरुले आफ्नो कार्यालयको सुरक्षित नक्सांकन गर्ने	सम्बन्धित कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		२०७६ असार मसान्त भित्र
१५.	जिल्लाका नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम स्तरीकरण गरी संकटाभिमुखक्षेत्रको नक्साङ्कन गर्ने(LDCRP) तयार गर्ने र तयारीको प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पठाउने	नगरपालिका / गाउँपालिका / गैसस			२०७६ असार मसान्त भित्र
१६.	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका मा.वि. स्तरका विद्यालयहरुका शिक्षक र विद्यार्थीहरुलाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नगरपालिका / गाउँपालिका / गैसस	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ		२०७६ फाल्गुण सम्म

७.२. खोज तथा उद्धार क्षेत्र

खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोबाइल नं.
१	आनन्द पौडेल	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०९५५२०२३३	९८५८७०७७७७
२	लोकेन्द्र सिंह नेगी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सहायक प्रमुख जिल्ला	०९५५२०२३३	९८५८७८२०००

			अधिकारी		
३	नवीन चन्द्र पाण्डेय	जिल्ला समन्वय समिति	जिसस अधिकारी	०९५५२०१४४	९८५८७२१२२२
४	रविजंग खडका	नेपालीसेना	सेनानी	०९५५२०१०५, ०९५५२०२००	
५	डिल्ली नारायण पाण्डेय	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१०१	९८५८७०५५५५
६	दुर्गादत्त पन्त	सशस्त्र प्रहरी बल गुल्म नं ५१	शसस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१६३	९८५१२७२०५२
७	निशा जोशी	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१५१	९८४१७२७८६८
८	डा. जगदिश विष्ट	जिल्ला अस्पताल बैतडी	मेडिकल सुपरिण्टेन्ड	०९५५२०५१४	९८४२०८२३३६
९	मोहन देव जोशी	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१६४	९८६५८४७२४४
१०	सुरत बहादुर खडका	नेपाल टेलिकम	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१०७	९८५८७५०६५४
११	शंकर खनाल	डिभिजन सडक कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	०९५४०००१२	९८५१२४८४२६
१२	रमेश सिंह भण्डारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मन्त्री	०९५५२०३५६	९८४८८४५३०५
१३	नरी बडु	नेपाल पत्रकार महासंघ	सचिव		९८४८९०३४२९

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समयावधि
१.	आवश्यक पर्ने जनशक्ति छनोट तथा व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल,	सबै सरोकारवाला निकायहरु	छुट्टै बजेटको व्यवस्था छैन ।	तयारी अवस्थामा रहने

	गर्ने र ५० जना उद्धारकर्मी तथा उद्धारकालागी आवश्यक पर्ने सामग्री तयार गरेर राख्ने	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, स्थानीय तह र उद्योग वाणिज्य महासंघ			व्यवस्था भएको
२	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू जहाँ जोसंग जे छ, तयारी हालतमा र जतिबेला पनि सहजै भेट्न सकिने गरी व्यवस्थापन गर्ने र सो को विवरण जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पठाउने	सम्बन्धित निकायहरू	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय तहहरू		असार मसान्त भित्र
३	प्रभावित हुने स्थानबाट उपलब्ध हुने स्रोत साधन (जनशक्ति समेत) को पहिचान	जिसस/ नगरपालिका/ गाउँपालिका	सरकारी निकाय र गैरसरकारी निकायहरू		२०७६ असार सम्म
४	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका हरेका वडा तह सम्ममा कम्तीमा १/१ प्राथमिक उपचार तथा सामुदायिक खोज तथा उद्धार सम्बन्धी तालिम संचालन गर्ने	नगरपालिका/ गाउँपालिका,	जिल्ला समन्वय समिति	पालिकाको आफ्नै कोषबाट	२०७७ असार मसान्त सम्म
५	आवश्यक राहत तथा उद्धार सामग्रीको क्षेत्रगत व्यवस्थापन एवं भण्डारण	क्षेत्रगत सबै निकाय	अनुमानित रु. ५० लाख बराबरको उद्धार सामग्री आवश्यक पर्ने		२०७६ पुष मसान्त सम्म
६	खोजी तथा उद्धारको	नेपाली सेना,			नियमित रुपमा

	समयमा सूचना संजालको व्यवस्था	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रहरी नगरपालिका / गाउँपालिका			तयारी अवस्थामा रहेको
७	सुरक्षित स्थान (आश्रय स्थल) को पहिचान तथा यकिन गर्ने	नगरपालिका / गाउँपालिका		क्षेत्रगत निकाय	
८	अपराध नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम र अनुसन्धानकर्ताको तयारी	नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल		नियमित क्रियाकलाप अन्तर्गत रहेको	नियमित भैरहने
९	पूर्व अभ्यास गर्ने तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने (जिल्ला तथा पालिका स्तरमा)	नगरपालिका / गाउँपालिका, गैसस	स्थानीय तह		नियमित रुपमा भैरहने
१०	पूर्व सूचनाको व्यवस्था र समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	क्षेत्रगत सम्पूर्ण निकायहरु		विपद्को प्रकृतिमा आवश्यकता अनुसार
११	खोज तथा उद्धार लागि आवश्यक (जिल्ला तथा पालिका स्तरमा) पर्ने प्रयाप्त सामग्री व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तहहरु		पुष मसान्त सम्म

७.३. खाद्य सुरक्षा क्षेत्र

खाद्य क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	कृष्ण दत्त लेखक	खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण	प्रमुख		९८६८५८३५४८

		डिभिजन कार्यालय			
२	नविन चन्द पाण्डे	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स.अधिकारी	०९५५२०१४४	९८५८७२१२२२
३	निशा जोशी	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१५१	९८४१७२७८६८
४	कर्ण बहादुर चन्द	कृषि ज्ञान केन्द्र	नि.कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१५४	९८४८८४५२३८
५	नरबहादुर चन्द	उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडी	अध्यक्ष	०९५५२०२३२	९८४८८७४२५२
६	डा.हरीदत्त भट्ट	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञान केन्द्र	वरिष्ठ पशु चिकित्सक	०९५४००००६	९८५८७८२५२५
७	डिल्ली नारायण पाण्डेय	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१०१	९८५८७०५५५५
८	गोविन्द राज जोशी	गै.स.स.महासंघ, बैतडी			
९	दिनेश कठायत	साडा, बैतडी	संस्था संयोजक	०९५५२०३९५	९८४८८००६०३
१०	नरेश पाण्डेय	स्वदेश, बैतडी	कार्यकारी निर्देशक	०९५५२०१४०	९८६७८६७६२२

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठक, बैठकलाई नियमित गर्न मिति तोक्ने <ul style="list-style-type: none"> सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने भण्डारण व्यवस्थापन विपद्को प्रकार तथा क्षेत्र अनुसार पोषण तथा खाद्य मौज्जात राख्ने जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने 	खाद्य सुरक्षा तथा पोषण क्षेत्र	खाद्य सुरक्षा तथा पोषण क्षेत्र सम्बन्धित निकायले पोषण तथा खाद्य मौज्जात राख्ने	
अन्य क्षेत्रसंग मिली बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुतगत लेखाजोखा सञ्चालनका लागि खाद्य	कृषि ज्ञान केन्द्र जिल्ला विपद	२ लाख	निरन्तर

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
क्षेत्रका सदस्यहरुलाई MIRA को तालिम प्रदान गर्न जि.प्र.का. तथा स्थानीय तहसंग समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति		
तयारी तथा खाद्य सामग्रीको उपलब्धता सम्बन्धी सबै संस्थासंग भएको मौज्जात विवरण संकलन गर्ने	उद्योग वाणिज्य संघ		२०७६ असार मसान्त सम्म
खाद्य सामग्रीको गुणस्तर सुनिश्चितताको आधार तयार गर्ने	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	नियमित
पोषण तथा खाद्य क्षेत्रमा राहत उपलब्ध गराउनका लागि राहत कोषको स्थापनागर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	२०७६ असार सम्म
खाद्य सामग्री भण्डारणको लागि स्थान तथा गोदामको छनोट साथै ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन गर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	निरन्तर
खाद्य सामग्री वितरणका विभिन्न संघ संस्थासंग समन्वय गरी स्वयंसेवकहरुको छनोट गर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	२०७६ कार्तिक मसान्त सम्म
विभिन्न क्षेत्रमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संयन्त्र तयार गर्ने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	नियमित
सम्भावित क्षतिको पूर्वानुमान गर्ने र हुन नदिन कार्यक्रम अगाडि बढाउने	खाद्य तथा पोषण कलस्टर	आवश्यकता अनुसार	नियमित

७.४. आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	भीमदत्त पाण्डेय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०९५-५२०३५६	९७४९५०३०९७
२	नविन चन्द्र पाण्डे	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. अधिकारी	०९५-५२०१४४	९८५८७२९२२२

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
३	रविजंग खडका	नेपाली सेना	सेनानी	०९५५२०१०५, ०९५५२०२००	
४	डिल्ली नारायण पाण्डेय	नेपाल प्रहरी	प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१०१	९८५८७०५५५५
५	दुर्गादत्त पन्त	ससस्त्र प्रहरी बल गुल्म ५१	शसस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०९५५२०१६३	९८५१२७२०५२
६	नरेन्द्र सिंह थापा	दशरथचन्द्र न.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५८७५०५८०
७	केशव बहादुर चन्द	पाटन न.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५११७९७११
८	कृष्ण सिंह नायक	मेलौली न.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९७४९५३६९२६
९	रणबहादुर कुवर	पुरचौडी न.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५८७५२२०१
१०	चत्र बहादुर कार्की	दोगडाकेडार गा.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८७९३७२१
११	उकेन्द्र बोहरा	डिलाशैनि गा.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८६८७७४२९६
१२	गोरख बहादुर चन्द	पञ्चेश्वर गा.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८६८७७२९४९ ९७४९५०१७९३
१३	कर्ण सिंह सावद	शिवनाथ गा.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५११९६२२६
१४	विर बहादुर विष्ट	सुर्नया गा.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८४८८०७८१४
१५	हरि सिंह धामी	सिगास गा.पा.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष		९८५८७३६९७९

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१६	नरबहादुर चन्द खिमानन्द भट्ट	उद्योग वाणिज्य संघ बैतडी	अध्यक्ष उपाध्यक्ष		९८४८८७४२५२ ९८६८७५३७४७
१७	जगत प्रसाद जोशी	पुर्वाधार विकास कार्यालय	कार्यालय प्रमुख		९८५११६७३७६
१८	चक्र शर्मा	वन उपभोक्ता महासंघ	वन उपभोक्ता महासंघ प्रतिनिधि		९८४८८३२५७२

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
जिल्लाका सबै क्षेत्रमा रहेको सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने, जस्तै खुला चउर, खेल मैदान, विद्यालयका खेलमैदान	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु		नियमित
जिल्लामा गोदाम घरको व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहहरु र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्रोतको पहिचाहन गर्ने र करिब १ करोड	१ वर्ष भित्र
गैर खाद्य सामग्री र पालको व्यवस्थापन करिब ५०० परिवारको लागि	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र जिल्ला समन्वय समिति		निरन्तर
अस्थायी आवास किट को प्रबन्ध गर्ने (५०० परिवारको लागि)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवं नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य विकास साभेदार निकायहरु		निरन्तर

७.५. खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
-------	-----	----------	----	-------------	------------

१	रविन श्रेष्ठ	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय	डिभिजन प्रमुख	०९५५२०१५०	९८५८७५१३५०
२	सिद्धराज भट्ट	जिल्ला समन्वय समिति	जि.स.स. प्रमुख	०९५५२०१४४	९८४८७१७२२४
३	निशा जोशी	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१५१	९८४१७२७८६८
४	नरेन्द्र सिंह थापा	दशरथचन्द्र न.पा.	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५८७५०५८०
५	केशव बहादुर चन्द	पाटन न.पा.	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५११७९७११
६	कृष्ण सिंह नायक	मेलौली न.पा.	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९७४९५३६९२६
७	रणबहादुर कुवर	पुरचौडी न.पा.	न.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५८७५२२०१
८	चत्र बहादुर कार्की	दोगडाकेडार गा.पा.	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८४८७९३७२१
९	उकेन्द्र बोहरा	डिलाशैनि गा.पा.	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८६८७७४२९६
१०	गोरख बहादुर चन्द	पञ्चेश्वर गा.पा.	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८६८७७२९४९ ९७४९५०१७९३
११	कर्ण सिंह सावद	शिवनाथ गा.पा.	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५११९६२२६
१२	विर बहादुर विष्ट	सुर्नया गा.पा.	गा.पा. स्तरीय		९८४८८०७८१४

			वास समिति अध्यक्ष		
१३	हरि सिंह धामी	सिगास गा.पा.	गा.पा. स्तरीय वास समिति अध्यक्ष		९८५८७३६९७९
	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	इकाइ प्रमुख	०९५५२०३९९	९८४८४५६७५९
१४	नरबहादुर चन्द खिमानन्द भट्ट	उद्योग वाणिज्य संघ बैतडी	अध्यक्ष उपाध्यक्ष		९८४८८७४२५२ ९८४८७५३७४७
१५	रमेश सिंह भण्डारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मन्त्री	०९५५२०३५६	९८४८८४५३०५
१६	गोविन्द राज जोशी	रुडेस बैतडी	कार्यकारी अधिकृत	०९५५२०५५४	९८४८८३६४९९
१७	दिनेश कठायत	साडा, बैतडी	संस्था संयोजक	०९५५२०३९५	९८४८८००६०३
१८	नरेश पाण्डे	स्वदेश, बैतडी	कार्यकारी निर्देशक	०९५५२०९४०	९८६७८६७६२२
१९	पदम राज अवस्थी	अनिरुद्र बैतडी	कार्यकारी निर्देशक	०९५५२०३७४	९८४८८३२५५५

पूर्वतयारी सम्बन्धी योजना (विपद्को घटनाभन्दा पहिले)

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
WASH कलष्टरको बैठक गर्ने, जोखिम पूर्ण क्षेत्रको पहिचान र क्षमताको विश्लेषण गर्ने, हरेक संस्थाको सम्पर्क व्यक्ति पहिचान गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय नं १	२५ हजार	चौमासिक रुपमा ३ पटक गर्ने, आपतकालिन अवस्थामा आवश्यकता अनुसार
स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन शाखा संग समन्वय तथा वास सम्पर्क व्यक्ति तोक्न लगाउने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खा.पा. तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		कम्तीमा २ पटक

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
खानेपानी, दमकल, आपतकालिन परिस्थितिमा आवश्यक पर्ने सम्पर्क व्यक्तिहरुको सूची, फोन र सम्पर्क ठेगाना अद्यावधिक गर्ने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खा.पा. तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७६ असार मसान्त सम्म
जिल्ला तथा स्थानीय तहका विभिन्न संस्थासंग भएको खानेपानी तथा सरसफाई सामग्रीको मौज्दात विवरण सङ्कलन गर्ने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७६ पहिलो हप्ता सम्म
WASH Cluster का फोकल व्यक्तिहरुलाई cluster basic details assesment स्थानीय तहमा कार्यरत संस्था	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		२०७६ असार सम्म
पानी शुद्धिकरण गर्ने औषधीहरु क्षेत्रगत रुपमा संकटासन्न स्थानीय तहहरुलाई लक्षित गरी वितरण गर्ने वाटरगार्ड/प्युष/Pure/Aquatab ५०० थान	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस		२०७६ असार सम्म
शौचालय व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको मौज्दात राख्ने (चर्पी १० जनाको लागि १ वटा)	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस		२०७६ जेठ सम्म
जिल्लाका पानीका मूहान, पोखरी संरक्षण तथा सरसफाई गर्न चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	जि.स.स., गाउँपालिका तथा नगरपालिका, खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गै.स.स.		तत्काल
अन्य क्षेत्रसंग सहमति तथा सम्झौता गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		नियमित
कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरुको सूची तयार गर्ने आपतकालिन समयमा परिचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय		नियमित
आकस्मिक योजनाको समीक्षा,	खानेपानी तथा सरसफाई		२०७६ असार देखि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
कार्यान्वयन मूल्याङ्कन	डिभिजन कार्यालय र गै.स.स.		असोजसम्म
स्थानीय तहहरूलाई Response, Preparedness plan and stokpailing को वारेमा जानकारी गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गै.स.स.		आवश्यकता अुनसार
पानीको गुणस्तर परीक्षण जोखिम हुने स्थानहरूमा चेतनामूलक र इकोली टेष्ट गर्ने । पियुस स्वास्थ्य संस्था संगसमन्वय गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय र गैसस, स्थानीय तहहरू		निरन्तर
सरसफाई र स्वच्छता प्रवद्धन गर्ने सन्देश प्रवाह गर्ने ।	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र विद्यालय संग समन्वय गरी अभिमुखिकरण गर्ने		आवश्यकता अुनसार

७.६.स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

स्वास्थ्य क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	निशा जोशी	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी	कार्यालय प्रमुख	०९५५२०१५१	९८४१७२७८६८
२	डा. जगदिश विष्ट	जिल्ला अस्पताल	मे.सु	०९५५२०५१४	९८५८७७५०३१
३	घनश्याम भट्ट	दशरथचन्द्र न.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६२२७१७७८
४	मदन सिंह महारा	पाटन न.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८८५११४९
५	नारायण बहादुर चन्द	मेलौली न.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६५६२११८५

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
६	विनोद कुंवर	पुरचौडी न.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८८९९९७९
७	नरेन्द्र नाथ	दोगडाकेडार गा.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८९०३२१८
८	राम सिंह कार्की	डिलाशैनि गा.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८५१२१५८६९
९	रामसागर शाह	पञ्चेश्वर गा.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८६८८७३२४३
१०	जगदिश भट्ट	शिवनाथ गा.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९६९९५०१३१६ ९८०५७४२८७७
११	तर्कराज भट्ट	सुर्नया गा.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९८४८८५३२२१
१२	महेश दत्त भट्ट	सिगास गा.पा.	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुख		९७४९५२६४३५
१३	दुर्गादत्त जोशी देवराज भट्ट	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्वास्थ्य संयोजक	०९५२५०३५६	९७४९५०१२८३ ९८६८७२९३५७
१४	गणेश शाही	संयुक्त राष्ट्र संघीय जनसंख्या कोष	कार्यक्रम अधिकृत		९८५८७५२०८९

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (संकटकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
संकटासन्न नगर तथा गाउँपालिका प्रकोपको पहिचान गरी RRT, CRRT गठन गर्ने र द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी		

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
सञ्चालन गर्ने । यस टोलीमा यस क्षेत्र समूहका अन्य मुख्य सरोकारवालाहरुलाई समेत समावेश गर्ने			
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा आवश्यक पर्ने Control तथा Store Room, Phone, Fax machine, stationary आदिको व्यवस्थापन गर्ने र प्रभावकारी सञ्चारको लागि सञ्चार जालो निर्माण गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल		असार सम्म
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा अतिआवश्यक औषधि तथा उपकरण भण्डारण (नेपाल सरकारको मूल्य सूची अनुसार) गरी मौज्जात कायम राख्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र/अस्पताल		असार सम्म
विपद् तथा महामारी/प्रकोप को समयमा कम्तिमा १ महिनाको लागि एम्बुलेन्स परिचालन (इन्धन, चालक) का लागि व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र, नेरेसो जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, उद्योग वाणिज्य संघ		असार सम्म
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति		कार्यालयको वार्षिक कार्य तालिका अनुसार
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, माइकिङ, व्यानर, पोस्टर, पम्पलेट एफएम रेडियो आदिको प्रयोग गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी नेरेसो र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल, DDMC, जिल्ला समन्वय समिति		प्रकोपको सिजन अनुसार
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा विशेष प्रसुती सेवा र पोषण कार्यक्रमका लागि तयारी गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल,		आसार सम्म

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
	जिल्ला समन्वय समिति, सुआहारा, पहल		
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा उच्च जोखिममा रहेका गा.पा./न.पा. का स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई सतर्क भई बस्न परिपत्र गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी		प्रकोपको सिजन अनुसार
विपद् तथा महामारी/प्रकोपको समयमा सुपरिवेक्षण, अनुगमन, प्रतिवेदन, मूल्याङ्कन	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल		नियमित
जिल्ला अस्पतालको आपतकालिन योजना निर्माण	स्वास्थ्य कार्यालय, बैतडी		
स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रकोप व्यवस्थापनलाई सुदृढ गर्न व्यवहारिक अभ्यास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल, रेडक्रस		प्रकोपको सिजन अनुसार

७.७ शिक्षा क्षेत्र

शिक्षा क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
१	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	०९५५२०३९९	९८४८४५६७५९
२	सिद्धराज भट्ट	जिल्ला शिक्षा समिति	जिसस प्रमुख	०९५५२०१४४	९८४८७१७२२४
	आनन्द पौडेल	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०९५५२०२३३	९८५८७०७७७७
	नवीन चन्द्र पाण्डेय	जिल्ला समन्वय समिति	जिसस अधिकारी	०९५५२०१४४	९८५८७२१२२२
३	स्थानीय शिक्षा शाखा प्रतिनिधी	स्थानीय तहका शिक्षा समिति एवम शिक्षा शाखाहरु	स्थानीय शिक्षा शाखा प्रतिनिधी		
४	जिल्ला शिक्षक	शिक्षक महासंघ	महासंघ		

क्र.स	नाम	कार्यालय	पद	टेलिफोन नं.	मोवाइल नं.
	महासंघ प्रतिनिधी		प्रतिनिधी		

आपत्कालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
<ul style="list-style-type: none"> ▪ समन्वय बैठकको आयोजना गरी जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ▪ अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गर्ने शिक्षा इकाइको श्रोत व्यक्तिहरु तथा विद्यालय निरीक्षकको बैठकमा नै विपद् पूर्वतयारी तथा कार्यको समीक्षा विषयलाई समावेश गर्ने 	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र शिक्षा क्षेत्रका सदस्यहरु		आवश्यकता अनुसार
विद्यालय तथा विद्यालयसंग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको संकटासन्नता स्तर नक्साइकन गरी उच्च जोखिममा रहेका विद्यालयहरुलाई सूचिकृत गरी सञ्चार जालो तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइले आफ्नो वेबसाइटमा राख्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र गैसस		१ वर्ष भित्र
शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमा प्राप्त हुने विद्यालयको अवस्था विवरणलाई व्यवस्थित गरी जोखिमयुक्त विद्यालयहरुको स्तर मापन गरी विवरण अद्यावधिक गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई		निरन्तर
विद्यालयको भवन निर्माण गर्दा भूकम्पलाई मात्र नभई बहुप्रकोपलाई (आगालागी, चट्याड, बाढी पहिरो, महामारी आदि)पनि ध्यानमा राखि यस सम्बन्धी मापदण्डलाई कडाईका साथ लागु गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र भवन निर्माण समितिहरु		निरन्तर
वैकल्पिक (Temporary) विद्यालय स्थापना र सञ्चालनका लागि आवश्यक सामग्री तथा स्रोत व्यक्तिहरुको पहिचान गर्ने । पाठ्य	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र शिक्षा क्षेत्रका गै.स.स.		वैशाख मसान्तसम्म

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु.)	समय सिमा
पुस्तक, सामग्रीहरू (शैक्षिक तथा खेलकुद सामग्री, खाजा) व्यवस्थापन गर्ने			
MIRA Orientation/Data Collection, MIRAटोली छनोट र अभिमुखिकरण	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस, गाउँपालिका तथा नगरपालिका		असार मसान्त
उच्च जोखिम क्षेत्रका विद्यालयहरूमा जोखिम न्यूनिकरण गर्न रोकथामका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा अभिभावकहरूलाई सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहेका स्रोत व्यक्तिहरू मर्फत अभिमुखीकरण गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका तथा नगरपालिका, गैसस	स्थानीय तहले बजेटको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार
अनुगमन चेक लिष्ट तयार र अनुगमन गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाईको नेतृत्व र शिक्षा क्षेत्रका सदस्यहरू		असार मसान्त सम्म
प्रकोप पूर्वतयारी सम्बन्धी चेतना फैलाउने कार्यक्रमहरूमा सहभागी हुने	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, जिल्ला शिक्षा समन्वय कार्यालय र सरोकारवालाहरू		निरन्तर

७.८. कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्र

कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	संस्था	टेलिफोन नं.	मोबाईल नं.
१	कर्ण बहादुर चन्द	नि. कार्यालय प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र	०९५५२०१५४	९८५८७५११५४
२	डा.हरीदत्त भट्ट	वरिष्ठ पशु चिकित्सक	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	०९५४००००६	९८५८७८२५२५
३	केशव पराजुली	कार्यालय प्रमुख	डिभिजन वन	०९५५२०१५२	९८५८७५११५२

			कार्यालय		
४	सुनिल कुमार शर्मा	कार्यालय प्रमुख	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति मुख्य शाखा	०९५५२०१७२	९८५७८३१५३९
५	डिकर देव पाण्डे	प्रबन्धक	कृषि विकास बैंक शाखा बैतडी	०९५२०१६६	९८४१८१३८१८
६	अम्बीका भण्डारी	अध्यक्ष	जिल्ला सहकारी संघ	०९५५२०२५८	९७४९५२८२९६

आपतकालिन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय
१	जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्रको बैठक नियमित गर्ने र सोही बैठकमा विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी विषयलाई समावेश गर्ने । उक्त बैठकमा डिभिजन वन, भेटनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र जस्ता सरोकारवालाहरुको आ-आफ्नो कार्यक्रमहरुलाई एकिकृत रुपमा लैजान पहल गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र, गैसस		प्रत्येक चौमासिक
२	जिल्ला तथा स्थानीय सरोकारवालाहरुको क्षमता तथा स्रोत नक्साङ्कन गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		पौष मसान्त सम्म
३	रोग लाग्न सक्ने सम्भावना भएका बालीनालीहरुको पूर्वानुमान गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		माघसम्म
४	विभिन्न सहयोगी संस्थाबाट प्राप्त सहयोग वितरण गर्न लजिस्टिक सहयोग गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		२०७६ माघसम्म
५	खडेरी, असिना अति वर्षा आदि प्रकोपको जोखिम बाट जोगिने बारे अभिमुखिकरण र राहतको जोहो गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		२०७६ माघसम्म
६	जिविकोपार्जन सम्बन्धी सीप तथा व्यवसायिक तालिम दिन	कृषि ज्ञान केन्द्र		वार्षिक योजना अनुसार

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय
८	कृषि विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन अभिमुखिकरण गोष्ठी	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तह कृषि शाखा		
१०	विउविजन तथा अन्न भण्डारको लागि भण्डार गृह (बनाउन सम्बन्धित सरोकारवाला तथा दाताहरूसंग समन्वय गर्ने तथा भण्डार seed bin वितरण गर्ने)	स्थानीय तह कृषि शाखा		निरन्तर
११	कबुलियती वन अन्तर्गत जिविकोपार्जन सुधार योजनाकार्यान्वयन अनुदान कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा लागु गर्ने	डिभिजनवन कार्यालय तथा सव-डिभिजन वन कार्यालय		२०७६ असार मसान्त सम्म
१२	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई वन डढेलो रोकथाम गर्न तथा वन विनास हुनबाट जोगाउन समूहहरूलाई सचेत गराउने	डिभिजनवन कार्यालय तथा सव-डिभिजन वन कार्यालय		निरन्तर
१३	सामुदायिक वनको श्रोत वेचविखनबाट हुने आमदानीबाट वा वन पैदावारहरु उपलब्ध गराई विपद्मा परेका व्यक्तिहरूलाई सहयोग गर्न आवश्यक नीति तथा नियम बनाउन पहल गर्ने	डिभिजनवन कार्यालय तथा सव-डिभिजन वन कार्यालय		निरन्तर
१४	प्रजननका लागि विउ बोका, राँगो, भुसा काट्ने मेशिन, बाखा, गाई, डालेघाँस विऊ वितरण गर्ने	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह कृषि शाखा		निरन्तर
१६	पशुपालन समूहहरूलाई सक्रिय बनाइ राख्ने	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह कृषि शाखा		निरन्तर
१७	सहकारी नियम अनुसार सहकारी संस्थामा राखिने आकस्मिक तथा राहत कोषहरूलाई व्यवस्थित गर्न अनुगमन गर्ने	नगरपालिका, गाउँपालिका		निरन्तर
१९	राहतमा विउ वितरणका लागि विउ	स्थानीय तह विपद्		निरन्तर

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	लागत (रु)	समय
	भण्डारण खाद्यान्न (धान, मकै, गहुँ आदि) को व्यवस्था गर्ने ।	व्यवस्थापन समिति, कृषि शाखा		

७.९. संरक्षण क्षेत्र

संरक्षण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	संस्था	पद	टेलिफोन नं	मोवाइल नं.
१	सिद्ध राज भट्ट	जिल्ला समन्वय समिति	जिसस प्रमुख	०९५५२०१४४	९८४८७१७२२४
२	विनोद बहादुर चन्द	दशरथचन्द्र नपा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८४८८९०१५५
३	विशना भण्डारी	पाटन नपा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		९८४८८०३०१५
४	राधा कुमारी ओझा	मेलौली नपा	उप-मेयर		९८४८७८१६६८
५	राजेन्द्र धानुक	पुरचौडी नपा	स्थानीयतह सामाजिक विकासशाखा प्रमुख		९८६५६२९९४४
६	प्रयागराज पन्त	दोगडाकेडार गापा	स्थानीयतह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८४८८३२६०२
७	मदन ठगुन्ना	डिलाशैनि गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		
८	खिमानन्द चन्द	पञ्चेश्वर गापा	स्थानीयतह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८६४७७४४११
९	लोकराज भट्ट	शिवनाथ गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८४९८९२४७७
१०	हर्क पाण्डे	सुर्नया गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८०५८३५६५५
११	राज बहादुर धामी	सिगास गापा	स्थानीय तह सामाजिक विकास शाखा प्रमुख		९८४८८०१५७६

क्र.सं.	नाम	संस्था	पद	टेलिफोन नं	मोवाइल नं.
	लोकेन्द्र सिंह नेगी	जिल्ला बालकल्याण समिति	स.प्र.जि.अ.	०९५५२०२३३	९८५८७८२०००
	भानदेव जोशी	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता	०९५५२०१८०	९८४८७८१४८०
	पवन जोशी	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय बैतडी	प्र.अ.अ	०९५५२०११०	९८५८७५२१०५
१२	केशव पन्त धनमती पाल	बालबालिका तथा महिला प्रहरी सेल जि.प्र.का.	बालबालिका तथा महिला प्रहरी सेल इन्चार्ज		९८४४८१४२२२ ९८६९३८१९६३
१४	उद्धव भट्ट	नेपाल परिवार नियोजन संघ	कार्यालय प्रमुख	०९५४०००३९	९८६८७४९५७३

आपतकालीन पूर्वतयारीका गतिविधि (संकटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.स	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	लागत (रु)	समय अवधि
१	संरक्षण क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना गरी कार्य जिम्मेवारी बाँडफाँड र सम्पर्क सूची तयार गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति,	गैसस, नेपाल प्रहरी स्थानीय तह सामाजिक शाखा		२०७६ फाल्गुन भित्र
२	बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA)को लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा		२०७६ फाल्गुन भित्र
३	Baseline तथ्याङ्क संकलन गर्ने:- जोखिम क्षेत्रका महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अनाथ, गर्भवती महिला, अशक्त, सुत्केरी, एकल महिला,	जिसस, स्थानीय तह सामाजिक शाखा	गैससहरु		फाल्गुन देखी जेष्ठ सम्म

	एचआईभी / एड्स प्रभावित आदि				
४	आपतकालिन अवस्थामा महिला हिंसा न्यूनीकरण चेतना जागरण कार्यक्रम	संरक्षण समुह	गैससहरु		फाल्गुन देखी जेष्ठ सम्म
५	गाँउपालिका स्तरीय सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन	स्थानीय तह सामाजिक शाखा	गैसस, रेडक्रस		निरन्तर
६	सम्बन्धित सबै कलस्टरसँग समन्वय बैठक बसी लैङ्गिकताका आधारलाई ध्यान दिई सहयोग गर्ने व्यवस्था गर्न निर्णय गर्ने	जि.स.स.	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		२०७६ अषाढ सम्म

८. सूचना व्यवस्थापन

जिल्लामा कुनै पनि प्रकारको विपद्को आपतकालिन अवस्था आएमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले एकातिर स्थानीय तहमा समन्वय गर्छ, भने संगसंगै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति लाइ खबर गर्नेछ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले प्रदेश तथा केन्द्र संग आवश्यक समन्वय गरी विपद् व्यवस्थापन कार्य द्रुत रुपमा अगाडि बढाउनेछ ।

९. सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारीको कार्य

क्षति न्यूनीकरण गर्न सिफारिस गरिएका पूर्वतयारी कार्यहरू:

१. विद्यालयमा विषयगत शिक्षकहरूबाट कक्षा सञ्चालन
२. भवन निर्माण आचारसंहिताको कडाईका साथ पालना/घर तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मिस्त्री तालिम (स्थानीय तहहरु)
३. समुदायमा भूकम्पको क्षति कम गर्ने विषयमा चेतनामूलक गतिविधिहरु सञ्चालन
४. घटना अभ्यास/सडक नाटक/पूर्वसूचना प्रणालीको विकास/सिटी अभियान
५. खोज तथा उद्धार/प्राथमिक उपचार प्रशिक्षणहरु सञ्चालन
६. उद्धार सामग्री लगायत दमकल तथा एम्बुलेन्सहरुको व्यवस्था गर्ने
७. आपतकालिन आवास गृहहरुको व्यवस्थापन/पहिचान
८. स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा वृद्धि
९. आपतकालिन योजना निर्माण
१०. आपतकालिन कोषको व्यवस्थापन
११. आवास क्षेत्र र व्यापारिक क्षेत्रको निर्धारण गर्ने जमिन प्रयोगको नीति अपनाउने
१२. आपतकालिन भोला, टेण्ट, त्रिपाल जस्ता वस्तुहरु तयारी अवस्थामा भण्डारण गरीराख्ने
१३. पोखरी तथा पानीका स्रोतहरु संरक्षण गर्ने

१०. आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान

तत्कालकालागि सम्बन्धित निकायहरुले प्रभावकारी प्रतिकार्यकालागि निम्न कुराहरुमा ध्यान दिनु पर्दछ:

- आवश्यक मात्रामा खोज तथा उद्धार सामग्री व्यवस्थापन गर्ने
- आवश्यक मात्रामा आपतकालिन आवास तथा खाद्यान्नको व्यवस्थापन गर्ने
- समुदायदेखि जिल्लासम्म सूचना सञ्चारको व्यवस्थापन (माइक, साइरन तथा अस्थाइ सञ्चारका साधन)गर्ने
- आपतकालिन कोषको व्यवस्था गर्ने र अनिवार्य रुपमा बजेटको विनियोजित गर्दै जाने
- विद्यालय स्तरमा भूकम्पीय तथा विपद्जोखिम न्यूनिकरण शिक्षा समावेश गर्नु पर्ने
- विपद् सूचना केन्द्रको व्यवस्था

११. विपद्को प्रकृतिमा आधारित क्षेत्रगत प्रतिकार्य योजना :

११.१ समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र

- समन्वय बैठक विपद् आएको पहिलो हप्तामा १ दिन विराएर र दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा एकदिन बैठक बस्ने ।
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा उद्धार तथा राहत सामग्रीको वितरण तथा सहयोग गर्ने ।
- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर-मिरा (MIRA) टीम परिचालन गर्ने ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन तयार गर्ने । क्रमशः आवश्यकता अनुसार हरेक २ दिन तथा साप्ताहिक रूपमा निरन्तरता दिने ।
- २४ घण्टाभित्र सञ्चार माध्यममा समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन समाचार पठाउने ।
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गर्दै आवश्यक कार्य गर्ने ।
- समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन तयार गरी सबैलाई जानकारी गराउने ।
- प्राप्त स्रोतको वितरण तथा व्यवस्थापनमा आपतकालिन बन्दोवस्ती(Logistic Support) को व्यवस्थापन गरी प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यक सामग्रीहरु पुर्याउने ।
- गाउँपालिका, नगरपालिका तथा प्रदेश स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति संग समन्वय गरी कार्य गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम: बाढी, पहिरो, महामारी, भूकम्प, आगलागी, जैविक प्रकोप (बाली तथा पशुरोग), असिना, हावाहुरी चट्याङ र सुख्खा खडेरी

क्षेत्रगत उद्देश्य: सूचना प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरु पहिचान गर्ने तथा सूचनाहरुलाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरुमा उपलब्ध गराई सहयोग सुनिश्चित गर्ने

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- जिल्ला तथा नगरपालिका/गाउँपालिका तहमा सूचना तथा समन्वय समिति गठन गर्ने ।
- तीनदेखि पाँच दिन भित्र बहु क्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Multi-Cluster Initial Rapid Assessment, MIRA) गरी क्षति र पीडितहरूको विवरण तयार गर्ने ।
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सूचना प्रवाह सुनिश्चित गर्ने ।
- प्राप्त सूचनालाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई उपलब्ध गराउने ।
- समन्वय बैठक बाढी आएको बेला २४ घण्टा भित्र, पहिलो हप्तामा १ दिन बिराएर र दोस्रोहप्ताबाट हप्तामा एकदिन बैठक बस्ने ।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण गर्ने ।

समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन दोस्रो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ■ जानकारीको संकलन र परिस्थितिको अद्यावधिक गर्ने ■ सबै क्षेत्र (Cluster) लाई सक्रिय पार्ने र सबै क्षेत्र (Cluster) लाई कार्य जिम्मेवारी सुम्पने ■ आवश्यकता अनुसार आपतकालिन सहयोगको लागि मानवीय सहायोगमा कार्यगर्ने विभिन्न पक्ष वा निकायसंग अनुरोध गर्ने 	आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र जिल्ला तथा पालिका स्तरमा संचालनको अभ्यास गर्ने ।	बजेटको व्यवस्थापन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	सर्वेक्षण टोली परिचालन IRA टीम परिचालन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी संग समन्वय गरी सर्वेक्षण टोलीको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	भौगोलिक एवं प्राविधिक कठिनाई पर्न सक्ने	जिल्ला प्रशासन, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल प्रहरी र रेडक्रस	
	सूचना डेक्स निर्माण गर्ने	स्थानीय तहका सम्पर्क व्यक्तिको विवरण अद्यावधिक गर्ने		जि.प्रशासन, जिल्ला समन्वय समिति र नेपाल प्रहरी	
	स्थानीय स्रोत र साधनको समीक्षा गर्ने	प्रत्येक क्षेत्रसंग उपलब्ध स्थानीय स्रोत र साधनको यकिन गर्ने	स्रोत साधनको अपर्याप्तता	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रकोप प्रभावितको लागि राहत वितरण		वास्तविक प्रभावितको पहिचानमा कठिनाई	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
पहिलो हप्ता	MIRAसर्वेक्षण टोली परिचालन गर्ने	अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गरेर MIRAअभिमुखिकरण गर्ने	MIRA अभिमुखिकरण गर्ने दक्ष जनशक्तिको अभाव	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	सर्वेक्षणका आधारमा कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	सुरक्षित स्थानको नक्साङ्कन गोदामको नक्साङ्कन	स्रोत साधन एवं भण्डारणको पर्याप्त व्यवस्थापन नहुन	नेपाल रेडक्रस, विषयगत कार्यालयहरु	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो महिना	विपद्बाट विस्थापित र घाइतेहरुलाई परिचय पत्र वितरण	परिचय पत्रको छपाई	वास्तविक प्रभावितको पहिचानमा कठिनाई	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	५० हजार
दोस्रो महिना	संकलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने	तथ्याङ्क विश्लेषणको अभिमुखिकरण	स्रोत व्यक्ति, सही तथ्याङ्कको अभाव	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
तेस्रो महिना	प्रभावितहरुको सुरक्षित पुनर्स्थापनाको लागि कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	दिर्घकालीन सुरक्षित स्थानको पहिचान	पहिचान पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण रणनीति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति को नेतृत्वमा जिल्ला समन्वय समिति, जिप्रका, सुरक्षा निकाय एव नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र खानी तथा भूगर्भ विभाग	

११.२ खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- प्रकोपको लगत्तै उपकरण सहित खोज तथा उद्धार (SAR) टोली खटाउने ।
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसंख्यालाई न्यायोचित रूपमा यथासक्य चाँडोखोज तथा उद्धार गरी सहयोग गर्ने ।
- धन तथा जनको सुरक्षा गरी सुरक्षित जीवनको प्रत्याभूत गराउने ।
- अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गरी राहत सामग्री वितरणमा सहयोग गर्ने ।
- घाइते, अशक्त, असहाय, बालबालिका, महिला तथा वृद्ध वृद्धा लाई प्राथमिकताका साथ सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम: पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, भूकम्प, चट्याड, हावाहुरी, रोग, किरा तथा जनावरको आक्रमण र सडक दुर्घटना ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: विपद्प्रभावितहरूको जनधनको खोज तथा उद्धार गरी सहज तरिकाले सुरक्षित स्थानसम्म पुर्याउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

- विना भेदभाव विपद् प्रभावितहरूलाई उद्धार गरी सुरक्षित तवरले राख्नु ।
- विपद्मा परेकाहरूलाई उद्धारका लागि खोजी गर्नु ।
- प्रभावितहरूको तत्काल जीवन बचाउनु ।
- सम्भावित मानवीय क्षति कम गर्नु ।
- सुरक्षित स्थानको खोजी गर्नु ।

खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात् को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	<p>खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्रको आपतकालिन समन्वय बैठक आयोजना गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ विपद्जन्य स्थलतर्फ खोजतलास तथा उद्धारटोली परिचालन गर्ने ▪ प्रभावित स्थलको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ▪ स्थानीय तहसंग समन्वय गरी खोज तथा उद्धारगर्ने ▪ सम्बन्धित अन्य 	<p>आपतकालिन नं १००, खोज तथा उद्धार सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने, जिल्ला जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समिति मा आपतकालिन कोष खडा गर्ने स्थानीय स्तरमा खोजतलास तथा उपलब्ध उद्धार सामग्रीको विवरण राख्ने</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ आवश्यकमात्रा मा खोजतलास तथा उद्धार सामग्री नहुनु, ▪ सूचना प्रवाहमा ढिलाइ, ▪ भौगोलिक विकटताको कारण समयमै घटना स्थलमा पुग्न कठिनाइ 	<p>जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र तथा मानवीय सहयोगी संस्थाहरु र सुरक्षा निकाय एवम रेडक्रस</p>	<p>प्रकोप अनुसार लागत थप हुनसक्ने जिविव्यस को कोष स्थापना गर्ने र त्यहाँबाट खर्च व्यवस्थापन गर्ने</p>

	निकाय संग समन्वय गर्ने				
	तत्काल प्रकोप न्यूनिकरण गर्ने उपाय अवलम्बन गर्ने	तालिम प्राप्त जनशक्ति तयार पार्ने (तालिम तथा पूर्व अभ्यास गर्ने)		खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्र	
दोस्रो दिन	महत्वपूर्ण आवश्यक स्रोत/साधानको उपलब्धता यकिन गर्ने र आवश्यक सहयोगको माग गर्ने	आवश्यक सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने	स्रोत साधनको अपर्याप्तता	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
पहिलो हप्ता	प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी राख्ने		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	राहत सामग्री वितरण कार्यमा सहयोग गर्ने	आवश्यक राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण गर्ने		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र रेडक्रस	
पहिलो महिना	विस्थापित शिविरमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने			सुरक्षानिकाय र संरक्षण कलस्टर	
दोस्रो महिना	प्रभावितहरुलाई पुनः निर्माण एवं पुनःस्थापना गर्न सहयोग गर्ने	सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गर्ने	स्रोत साधनको कमी	क्षेत्रगत सबै निकाय	प्रकोप र क्षतिको प्रकृति अनुसार निर्धारण हुने
तेस्रो महिना	प्रभावितहरुलाई पुनर्स्थापना गरी टोली फिर्ता हुने			क्षेत्रगत सबै निकाय	

११.३ खाद्य सुरक्षा एवम् पोषण क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड प्रभावित व्यक्तिहरुको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

- प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुनेगरी सामान्य खाद्यान्नको रासन (Ration)

- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने
- निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना केटाकेटी, एच्आईभी भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरीक, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था

स्फेयरमा मापदण्ड बमोजिम उपलब्ध खाद्य सामग्री

चामल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम, दाल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम वनस्पति तेल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मिलि, नुन-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम चामल तथा नुडल १०० घरधुरीका लागि उपलब्ध खाद्य सामग्री स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिने पर्दछ तर पनि सुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा वितरण गरिनेपर्दछ ।

मुख्य विपद्को किसिम: पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, भूकम्प, चट्याङ, हावाहुरी, रोग किराको आक्रमण र सडक दुर्घटना क्षेत्रगत

उद्देश्य: जीवन रक्षा सम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival strategies) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त खाद्य सम्बन्धी पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध गराउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य: प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवम् जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

खाद्य सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना <ul style="list-style-type: none"> ■ जिविव्यसको बैठकमा सहभागी ■ जानकारी संकलन गर्ने ■ परिस्थिति विश्लेषण ■ तयारी खाना वितरणका लागि कार्ययोजना तयार 	आपतकालिन योजना अद्यावधिक गर्ने	मानवीय र भौतिक स्रोतको कमी	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्र, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	गर्ने				
	सम्बन्धित गापा/नपाको कृषि शाखाबाट क्षतिबारे जानकारी लिने	गाउँपालिका, नगरपालिकाकृषि शाखाहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	जनशक्तिको कमी	जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्र गाउँपालिका तथा नगरपालिका	
	विस्थापितहरूको लागि पहिलो ७ दिनसम्मको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने (चाउचाउ, चिउरा, भुजा, विस्कट, भेली, नुन)	आवश्यक तयारी खाद्य सामग्रीको पूर्व भण्डारण खाद्य सामग्री विक्रीकर्ताको नक्साङ्कन	उपयुक्त गोदाम नहुन	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, उद्योग वाणिज्य संघ	
दोस्रो दिन	स्थानीय स्रोत र साधनको समीक्षा गर्ने	प्रत्येक क्षेत्रसंग उपलब्ध स्थानीय स्रोत र साधनको नक्साङ्कन गर्ने		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, गाउँपालिका तथा नगरपालिका	
पहिलो हप्ता	MIRAसर्वेक्षण टोली परिचालन, आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्था र भण्डारण गर्ने	अन्य क्षेत्रसंग समन्वय गरेर MIRAतालिम आयोजना गर्ने, गोदाम तथा वितरण केन्द्रहरूको नक्साङ्कन		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, उद्योग वाणिज्य संघ	
पहिलो महिना	मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार खाद्य सामग्री वितरण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	प्रभावित व्यक्तिहरूको पहिचान गरी वितरण व्यवस्था मिलाउने		उद्योग वाणिज्य संघ	

विपद्को घटना पश्चात् को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसंग समन्वय गरी ६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पौष्टिक आहार वितरण गर्ने	आवश्यक सामग्री जुटाउन		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, गाउँपालिका तथा नगरपालिका र विभिन्न क्षेत्रहरु)	

खाद्य क्षेत्रका लागि चाहिने अनुमानित बजेट निम्न अनुसार छुट्याइएको छ

क्र.सं.	गतिविधि	इकाइ	परिमाण	दर रु.	जम्मा रु.
१	समन्वय बैठकको आयोजना	पटक	१		
२	खाद्य सामग्री भण्डारणका लागि उचित स्थानको व्यवस्था	महिना			
३	खाद्य सामग्री ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन	पटक			
४	मानवीय सहयोगका लागि आपतकालिन आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्री				
४.१	चाउ चाउ (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति २ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	२०००		
४.२	चिउरा (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ३०० ग्रामका दरले)	कि.ग्रा.	२९००		
४.३	भुजा (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति १०० ग्रामका दरले)	कि.ग्रा.	७०००		
४.४	बिस्कट (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति २ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	१४,०००		
४.५	चिनी (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति २५० ग्रामका दरले)	कि.ग्रा.	१७५०		
४.६	नुन (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति १० ग्रामका दरले)	कि.ग्रा.	७०		
५	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन -विस्थापित १००० जनाको				

लागि ३ हप्तासम्म					
५.१	चामल (प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ४२० ग्राम)	क्वीन्टल	८८.२		
५.२	दाल (प्रति दिन प्रति व्यक्ति ६० ग्राम)	क्वीन्टल	१२.६		
५.३	तेल (प्रति दिन प्रति व्यक्ति ३० मिलि)	लिटर	६३०		
५.४	नुन (प्रति दिन प्रति व्यक्ति ५ ग्राम)	किग्रा	१०५		
५.५	मसाला (प्रति दिन प्रति व्यक्ति ५ ग्राम)	किग्रा	१०५		
५.६	बितरकको लागि पारिश्रमिक (१ महिना)	जना	८		

११.४ गैरखाद्य सामग्री तथा आपतकालिन आवास

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र उपलब्ध गराउने, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४X५ मिटरको डोरी सहितको प्लास्टिक सिट र साहायता सामग्री उपलब्ध हुनेछ ।
- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच हुनेछ ।
- दुई वर्षसम्मका बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा हुनेछ ।
- महिला, केटी, पुरुष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति भएको हुनेछ ।
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्री छ एक सेट भाँडा ।
- शिविर बन्द गर्ने र बहिर्गमन रणनीति ।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ जुन जमिन सुरक्षित तथा SPHERE को मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै समझदारी पत्र (MoU)मा दस्तखत भएको हुनुपर्दछ ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै साँस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवम् परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनु पर्दछ ।
- शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड ।
- नागरीक समाज, सरकार तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना ।
- सुत्केरी महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि विशेष अस्थायी टेण्ट र अत्यावश्यक सामग्री जस्तो हाइजिन किट, न्यानो कपडा, ओड्ने कम्बल, भुलको व्यवस्था र त्यसमा उनीहरूको पहुँच हुनेछ ।

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, चट्याड, हावाहुरी ।

क्षेत्रगत उद्देश्य:

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसंग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ हुनेछन् ।
- जलवायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसंग पर्याप्त कम्बल एवम्लुगा हुनेछन् ।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवम्लुगको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच पुग्नेछ ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

- **आवास:** नेपाल को संविधान २०७२ को मौलिक हक अन्तर्गत आवासको हक हुने छ, भनिएको र सोहि अनुरूप विपद् प्रभावितलाई सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवम् प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढी भन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा स्व-व्यवस्थापन (Self-management) मा जोड दिइनेछ ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनप्राकृतिक विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवनस्तर उठाई शिविरहरूमा सरोकारवालाहरूको जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।

गैरखाद्य सामग्री तथा आपतकालिन आवास क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्थामा सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विव्यसको बैठकमा सहभागि cluster बैठकको समय तोक्ने, प्रदेश तथा केन्द्रीय कार्यालयलाई जानकारी दिने, आ-आफ्नो क्षेत्रबाट क्षतिको विवरणको प्रारम्भिक आँकलन संकलन गर्ने	Focal Person तोक्ने सदस्यहरूको सम्पर्क सूची तयारी गर्ने	सम्पर्क विच्छेद हुन सक्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गाउँपालिका तथा नगरपालिका	
	प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण	द्रुत सर्वेक्षण (IRA) टोली खटाइ विवरण अद्यावधिक गर्ने		सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिका	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्थामा सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
दोश्रो दिन	खोज तथा उद्धारपरिचालन NFRI व्यवस्थापन प्राथमिक उपचार, अस्थायी आवास	आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था	खोज तथा उद्धार सामग्री, व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्री	रेडक्रस गाउँपालिका तथा नगरपालिका	
	Cluster बैठक आपतकालिन आवासको लागि तोकिएको स्थानको अवलोकन, राहत सामग्री वितरण	आपतकालिन आश्रय स्थल नक्साङ्कन, पूर्व भण्डारण तथा संस्थाहरुको स्रोत साधन आँकलन	खानेपानी तथा चर्पीको WASH व्यवस्था ५० परिवारका लागि मात्र पूर्वभण्डार	गाउँपालिका तथा नगरपालिका जिल्ला समन्वय समिति	
पहिलो हप्ता	आपतकालिन आवास निर्माण तथा थप सामग्री व्यवस्थापन	पूर्व भण्डारण दक्ष, जनशक्ति व्यवस्थापन		प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, गापा / नपा	
	विस्थापित परिवारहरुको दर्ता	जनशक्तिको विवरण व्यवस्थापन		गाउँपालिका तथा नगरपालिका, सुरक्षा निकाय	
	क्षेत्रगत विवरण तथा आवश्यकता पहिचान	दक्ष जनशक्ति अद्यावधिक गर्ने		गाउँपालिका तथा नगरपालिका क्षेत्रगत सदस्यहरु	
	आपतकालिन आवासमा रहेका विस्थापित परिवारहरुलाई NFRI वितरण	पूर्व भण्डारण	५० परिवारका लागि मात्रै पूर्व भण्डारण	गाउँपालिका तथा नगरपालिका, सुरक्षा	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्थामा सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रत्येक पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
				निकाय	
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरिएको कार्यलाई निरन्तरता	माथि लेखिए अनुसार	माथि लेखिएको अनुसार	माथि लेखिए अनुसार	
	फर्केका विस्थापित परिवारहरूको विवरण संकलन (बाढीको हकमा)	विवरण संकलन फारम छपाइ	विवरण संकलन नभएको फारम निर्माण नभएका	गाउँपालिका तथा नगरपालिका	

आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको लागि आवश्यक सामग्री र अनुमानित बजेट (१०० परिवारका लागि)

क्र.सं.	गतिविधि	इकाइ	परिमाण	दर	जम्मा
१	समन्वय बैठक	पटक	८		
२	गोदाम	२ महिना	२		
३	कर्मचारी व्यवस्थापन	महिना	१		
४	एनएफआई सेट खरिद	सेट	४०००		
५	सेल्टर	सेट	५०		
६	बाँस	थान	१६००		
७	डोरी, किला	प्रतिघर	४००		
८	घर निर्माण मजदुर	जना	४००		
९	मैनवृत्ती (प्रति परिवार २वटा)	घर	४००		
१०	सलाई	घर	५००		
११	लालटिन	वटा	२००		

क्र.सं.	गतिविधि	इकाइ	परिमाण	दर	जम्मा
१२	मट्टतेल (१०० घर)	लिटर	५.लि./घर		
१३	सामग्री ढुवानी				

११.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- बैतडी जिल्लामा विपद्पछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला, गाउँपालिका, नगरपालिकाको समन्वयमा डिभिजन खानेपानी कार्यालयसंग सम्बन्ध कायम गरी खानेपानी भण्डारण गरिने, ट्याङ्की वा अन्य माध्यमद्वारा प्रभावित क्षेत्रमा प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुर्याउने ।
- शिविरमा बस्ने विस्थापित, घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएकाहरूका लागि पानी संकलन गर्ने वाल्टिन र ३० दिनसम्मका निमित्त खानेपानी शुद्ध गर्ने चक्की, पियूष, अक्वा (tablets) अथवा वाटर गार्ड (water guard) उपलब्ध गराउने ।
- शिविरमा बसोवास गर्ने विस्थापितका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवम् महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी हरेक १८ व्यक्तिका लागि एक चर्पी निर्माण गर्ने ।
- शिविरमा बसोवास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी संस्था, महिला, सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसंग मिली स्वास्थ्यसम्बन्धी किट (kits) वितरण गर्ने र स्वास्थ्य सरसफाइ प्रवर्द्धन सम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध गर्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हातधुने क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।
- एक रूपताका लागि जिल्ला आपतकालिन योजनालाई राष्ट्रिय आपतकालिन योजनासंग मेल खाने गरी तयार पार्ने ।
- प्रति १० परिवार १ फोहर फाल्ने भाँडो (१०० लिटर) विस्थापितहरूको बसोवास अनुसार फोहोरहरू फाल्ने भाँडाको व्यवस्था गर्ने ।
- पानी जम्मा गर्ने भाँडाहरू १० देखि २० लिटरको २ वटा भाँडाहरू प्रति परिवार उपलब्ध गराउने ।
- विस्थापित क्षेत्रमा प्रति २०० परिवारमा स्वयंसेवकहरू १ जनाका दरले परिचालन गर्ने

मुख्य विपद्को किसिम: बाढी, पहिरो, आगलागी महामारी र भूकम्प ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: स्वच्छ, सफा र सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराई खानेपानी तथा सर-सफाइसंग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिई पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवारलाई बचाउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि (खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि) सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवम् नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचितरूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा-सुगन्ध (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तिकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	WASH Cluster को बैठकको आयोजना गर्ने, सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने, सूचना संकलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
दोश्रो दिन	स्वयंमसेवक परिचालन गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
पहिलो हप्ता	विस्थापितहरूलाई स्वास्थ्य सरसफाइ किट वितरण गर्ने	पूर्व भण्डारण तथा स्रोत नक्साङ्कन	आवश्यक पर्ने सामग्रीको पूर्व भण्डारण नभएको	जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणको टोली परिचालन	बहुप्रकोप सन्दर्भमा MIRA निर्माण	बहुप्रकोप सन्दर्भमा MIRA निर्माणको लागि आवश्यक जनशक्ति नभएका		
	विस्थापितहरूको शिविरमा अस्थायी चर्पी, तथा खानेपानी	पूर्व भण्डारण तथा स्रोत	आवश्यक पर्ने सामग्रीको पूर्व भण्डारण नभएको,	जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster खापा	

विपद्को घटना पश्चात को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	व्यवस्था गर्ने	नक्साङ्कन	स्रोत साधनको कमी	तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	
	विस्थापित शिविरमा फोहर व्यवस्थापन समिति गठन गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने	जनशक्ति व्यवस्थापन		जल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
पहिलो महिना	प्रभावित विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्रमा चर्पी र पानीका धाराहरुको मर्मत गरी पानी सुचारु गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster खापा तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	
	स्वास्थ्य र सरसफाइ बारे सचेतना कार्यक्रम हेल्थ क्लस्टरसंग समन्वय गरी गर्ने			जल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	
दोस्रो महिना	Hygiene Promotion को लागि माइकिङ FM, Poster, सडक नाटक आदिबाट प्रचार प्रसार गर्ने			जिल्ला तथा स्थानीय WASH Cluster	

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको लागि आवश्यक सामग्री तथा अनुमानित बजेट

प्रथम चरण : तत्काल उपलब्ध गराइने राहत सामग्री:

क्र.सं.	सामग्री	परिमाण	दर रु	जम्मा रकम रु
१	प्लास्टिक जर्किन (२० लिटर) र २ वटा जग	१०००		
२	प्लास्टिक वाल्टिन २० लिटरको विक्रो समेत	१०००		

क्र.सं.	सामग्री	परिमाण	दर रु	जम्मा रकम रु
	र २ वटा जग			
३	लुगा धुने साबुन	१०००		
४	नुहाउने साबुन	१०००		
५	पानी शुद्धिकरण गर्ने सामग्री	१०,०००		
६	Hygiene Kits	१०००		
७	Sanitary Pads	१०००		
८	साधारण खाल्डे चर्पी	१०००		
९	धारा मर्मत	१०००		

दोश्रो चरण (सेवा सुविधा विस्तार):

क्र.सं.	सामग्री	परिमाण	दर रु	जम्मा रकम रु
१	HDPE पानी ट्याङ्की १००० लिटरको आवश्यक सामग्री सहित	५०		
२	साधारण खाल्डे चर्पी (वाटरसिल प्यान) यसको निर्माण पछि प्रथम चरणको चर्पी पुरिने छ	१०००		
३	पानी शुद्धिकरण गर्ने सामग्री	५०००		
४	सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम	३०		

११.६ स्वास्थ्य क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएको समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी निगरानी (Health surveillance) शुरु हुन्छ ।
- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवम् थोरै संख्यामा गम्भीर विरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- सिफारिस गरी पठाइने केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पुग्नका निमित्त विरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- घाइते तथा विरामीहरूलाई वर्गीकरण (Triage) गरिनेछ र कालो, रातो, पहेँलो तथा हरियो रङको ट्याग लगाइनेछ र सोहि अनुरूप उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- मनोसामाजिक परामर्श प्रदान गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, चट्याङ, हावाहुरी, रोगकीराको आक्रमण र सडक दुर्घटना ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: जस्तोसुकै आपतकालिन अवस्था परेता पनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (Human survival and well-being) खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषण सम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने । स्वच्छ, सफा र सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराई खानेपानी तथा सरसफाइसंग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिई पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवारलाई बचाउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

स्वास्थ्य:

- भ्वाडापखाला, हैजा जस्ता सरुवा रोग तथा अन्य पानीजन्य एवम्कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- द्रुत लेखाजोखा (Rapid assessment)संग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएका खण्डमा प्रतिकार्य तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न एवं अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral mechanism) को विकास गर्न जिल्ला स्वास्थ्य तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पुर्याउने, पर्याप्त आपतकालिन आपूर्ति र मानव स्रोत लगायतका विषयमा शिघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

पोषण:

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवम् पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न जिल्ला तथा स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न जिल्ला तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन जिल्ला तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने ।

- भिटामिन ए को वितरण, जुका मार्ने औषधि तथा प्रभावित बालबालिकाहरुका लागि खोप सम्बन्धी गतिविधिहरु सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- जेष्ठ नागरीक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि आपतकालिन पोषण व्यवस्था गर्ने ।

स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	<ul style="list-style-type: none"> ■ परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने ■ जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिकार्य योजनाको जानकारी गराउने । ■ RRT लाई प्रतिकार्य योजनाको जानकारी दिने, भूमिका र जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने, कार्यक्षेत्रको निर्धारण गर्ने 	क्षेत्रगत सदस्यहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	मानवीय स्रोतको कमी, छिटो र भरपर्दो सञ्चार साधनको व्यवस्था नहुनु र RRT लाई विशेष तालिम तथा अनुभव नहुनु ।	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	
दोस्रो दिन	स्वयंसेवक तथा RRT परिचालन	स्वयंसेवकहरुको सूची तयार गर्ने	RRTलाई विशेष तालिम तथा अनुभव नहुनु ।	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस, Health Cluster	
	अस्थाइ शिविरमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने	आवश्यक सामग्री पूर्व भण्डारण	पर्याप्त साधन स्रोतको कमी	स्वास्थ्य कार्यालय बैतडी र स्थानीय तह स्वास्थ्य	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
				शाखा, रेडक्रस, Health Cluster	
पहिलो हप्ता	भाडापखाला, श्वासप्रश्वास, चोटपटक, नियन्त्रणका लागि कार्यक्रम। गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा ५ वर्ष मुनिका बालबालिका, जेष्ठ नागरीक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई विशेष कार्यक्रम तथा प्राथमिकता दिने	आवश्यक सामग्री तथा जनशक्तिको पूर्व व्यवस्थापन	पर्याप्त साधन स्रोतको कमी	स्वा.का. वैतडी तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस जिल्ला अस्पताल, Health Cluster	
पहिलो महिना	संरक्षण क्षेत्रसंग समन्वय गरी मनोसामाजिक विमर्श सेवा उपलब्ध गराउने	संरक्षण क्षेत्रमा संलग्न सम्पूर्ण निकायहरुको सम्पर्क सूची तयार गरी राख्ने	व्यवसायिक मनोविमर्शकर्ताको कमी	स्वा.का. वैतडी स्थानीय तह सामाजिक शाखा, तथा स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा Health Cluster	
	भाडापखाला, श्वासप्रश्वास, चोटपटक, नियन्त्रणका लागि थप कार्यक्रम। गर्भवती, सुत्केरी महिला तथा ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुलाई विशेष कार्यक्रम तथा प्राथमिकता दिने	आवश्यक सामग्री तथा जनशक्तिको पूर्व व्यवस्थापन	पर्याप्त साधन स्रोतको कमी (दक्ष जनशक्ती, औषधि, उपकरण, यातायात आदि)	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, स्वा.का. वैतडी र स्वास्थ्य क्षेत्र अस्पताल	

विपद्को घटना पश्चातको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
	ORC / EPI क्लिनिक	सामग्री तथा जनशक्तिको पूर्व व्यवस्थापन		स्वास्थ्य कार्यलय बैतडी	
दोस्रो महिना	स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी चेतना अभिवृद्धि गर्ने	IEC सामग्रीको छपाइ तथा व्यवस्थापन गर्ने		स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा र Health Cluster	
	खानेपानी, संरक्षण, शिक्षा क्लस्टरहरूसँग समन्वय गरी पुनर्स्थापना कार्यमा स्वास्थ्य सम्बन्धी सहयोग गर्ने	सम्बन्धित क्लस्टर सदस्यहरूको सम्पर्क सूची अद्यावधिक गरी राख्ने		स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा स्वा.का बैतडी, Health Cluster	

११.७ शिक्षा क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षा सम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने ।
- जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय तहको शिक्षा शाखा र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदाय हरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ पत्ता लगाउने ।
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्ड बमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधार सहित विद्यालय जाने बालबालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ तथा स-साना बालबालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने ।

- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi- structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षा तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकिकरण प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउँमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्नेकुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- प्रभावित बालबालिकाहरूका निमित्त नियमित शिक्षा प्रणालीमा सबलीकरण पाउँदै लैजाने ।

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, चट्याङ, हावाहुरी, रोगकिराको आक्रमण र सडक दुर्घटना ।

क्षेत्रगत उद्देश्य:

- विकास गर्न, संरक्षण प्राप्त गर्न र सामान्य अवस्था एवम् स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण बालबालिकाहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- सुरक्षित रूपमा सिकने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्नेकार्यमा केटाकेटीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य:

- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवम् सिकने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूले सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान-प्रदान सुनिश्चित गर्ने ।
- आपतकालिन परिस्थितिमा पहिलो प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा (Focal person) सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने ।
- द्रुत तथा चालु (Rapid and on-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिनेछ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपतकालिन परिस्थितिमा रहेका केटाकेटीहरूको शिक्षाका निमित्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रमुख प्रतिवद्धताहरू र न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने आपतकालिन परिस्थितिमा प्रतिकार्य उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Cluster) संग सम्बन्ध स्थापना गरी त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को	विपद्को अवस्थामा गरिने	आपतकालिन	पूर्व तयारी	मुख्य जिम्मेवार	प्रत्येक
---------	------------------------	----------	-------------	-----------------	----------

घटना पश्चात्को अवधि	आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	क्षेत्रको समन्वय बैठक, जिम्मेवारी बाँडफाँड, सूचना तथा जानकारी संकलन, प्रतिवेदन तयारी जस्ता विषयमा निर्णय गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	
दोस्रो दिन	प्रभावित विद्यार्थी एवम् शिक्षकहरुलाई सुरक्षित स्थानमा व्यवस्थापन गर्ने सेल्टर कलप्टरसंग समन्वय गर्ने	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन गर्ने, शिक्षकहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	
पहिलो हप्ता	प्रभावितहरुलाई राहत वितरणको लागि सम्पर्क र समन्वय गर्ने	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन, शिक्षकहरुको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	
	जिविव्य समितिसंग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणकाटोली परिचालन गर्ने	भूकम्प र बाढी पहिरोको सन्दर्भमा MIRA निर्माण		जिविव्य समिति तथा स्थाविव्य समिति	
पहिलो महिना	अध्ययन केन्द्र सञ्चालन गर्न वा भत्केका विद्यालयको पुनर्निर्माण गर्ने, पुनर्निर्माण गर्न नसके प्रदेश तथा केन्द्रमा सिफारिस गर्ने			शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	क्षतिको प्रकृति अनुसार
दोस्रो महिना	अस्थायी अध्ययन केन्द्रमा खाजा, औषधिको व्यवस्थापन गर्ने	IEC छपाइ र अन्य व्यवस्थापन गर्ने		शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ तथा स्थानीय शिक्षा शाखा	

११.८ संरक्षण क्षेत्र

मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- संरक्षण समूहको क्षमतामा वृद्धि गर्ने र स्रोत व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्रभावित जनसमुदायको कुनै पनि अधिकारको उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- महिला हिंसा न्यूनिकरणका लागि जनचेतना जगाउने ।
- मानव अधिकारको संरक्षण गर्ने ।
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरीब तथा पछाडी पारिएका समूहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच प्रतिकार्य पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साभेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा विपद्मा परेका व्यक्तिहरूको दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बाल-मैत्री ठाउँ लगायत बालबालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- शिक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी प्रतिकार्य कार्यक्रममा मनोसामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बालबालिकाहरू विछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवारको साथ नभएका बालबालिकाहरू खास गरी पाँच वर्षको उमेर भन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट विछोडिएका तथा साथ नभएका बालबालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तै परिवार नभएका, वृद्ध, अपाङ्ग तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (आवास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था) । मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी (Advocacy) गर्ने ।
- मनोपरामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।
- किशोरीहरूलाई महिनावारी हुँदा प्रयोग गर्ने प्याड वितरण तालिमको व्यवस्था गर्ने ।

मुख्य विपद्को किसिम : भूकम्प, पहिरो, आगलागी, बाढी, महामारी, चट्याङ, हावाहुरी, रोगकीराको आक्रमण र सडक दुर्घटना ।

क्षेत्रगत उद्देश्य: बालबालिका लगायत जोखिममा रहेका समूहहरूले आपतकालिन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेला बाट संरक्षण प्राप्त गराउनु यसको उद्देश्य रहेकोछ ।

योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने प्रतिकार्य कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालिन प्रतिकार्यको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- आपतकालिन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा अन्य जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधान हरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- बालमैत्री ठाउँ तथा मनोसामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणको सुनिश्चित गर्ने ।
- विछोड भएका बालबालिका, खासगरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोगको सुनिश्चितता गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (Advocacy) गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बालबालिका तथा महिलाहरू माथिको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

संरक्षण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमाआधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	क्षेत्रको समन्वय बैठक: जिम्मेवारी बाँडफाँड, सूचना तथा जानकारी संकलन, प्रतिवेदन तयारी जस्ता विषयमा निर्णय गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने		स्थानीय तह सामाजिक शाखा	
दोस्रो दिन	परिस्थिति अनुसार DDMC/ सम्बन्धित निकायमा जानकारी गर्ने गराउन	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन		संरक्षण क्षेत्र	
पहिलो	प्रारम्भिक जानकारीको	आपतकालिन		स्थानीय तह	

विपद्को घटना पश्चात्को अवधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमाआधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरिने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य सम्बोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार निकाय	पूर्वतयारी कार्यका लागि अनुमानित लागत
हप्ता	आधारमा आपतकालिन मानवीय सहयोगउपलब्ध गराउने	कोषको व्यवस्था गर्ने		सामाजिक शाखा र जिससले समन्वय गर्ने	
	जिविव्य समितिसंग समन्वय गरी MIRA सर्वेक्षणकोटोली परिचालन गर्ने	सर्वेक्षणकोलागि व्यक्ति तोक्ने		स्थानीय तह तथा जिसस	
	हराएका, तनावग्रस्त, घाइते, अशक्त आदिको तथ्याङ्क संकलन गर्ने र भेटिएका लाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने	सम्पर्क डेस्क सञ्चालन गर्ने	सञ्चार अवरुद्ध हुने	संरक्षण क्षेत्र	
पहिलो महिना	Child Protection/ Women violence, Conflict जस्ता कार्यको नियमित अनुगमन गरी आवश्यक प्रतिकार्य गर्ने	सम्बन्धित तथ्याङ्कहरु अद्यावधिक गर्ने	सही सूचना प्राप्तमा कठिनाइ	स्थानीय तह, संरक्षण क्षेत्र	
दोस्रो महिना	स्वयंसेवकहरुको परिचालन गरी आवश्यकता अनुसार Psychosocial Counseling गर्ने	उपलब्ध मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने	मनोविमर्शकर्ता को संख्या कमी हुन सक्ने तथा उनीहरुले समयमै सेवा उपलब्ध नगराउने	स्थानीय तह, संरक्षण क्षेत्र तथा सो क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न गै.स.स.	
तेश्रो महिना	आवश्यकता अनुसार सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	IEC सामग्रीको छपाइ तथा व्यवस्थापन गर्ने		स्थानीय तह, संरक्षण क्षेत्र	

१२. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

१२.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने

जिल्लामा कुनै पनि विपद्को समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको प्रमुखको हैसियतले प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मानवीय उद्धारको कार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन गराउनका लागि मुख्य भूमिका निर्वाह गर्नुहुनेछ। यस समितिले विपद्को समयमा जिल्ला स्थित सबै विकास तथा मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूलाई उनीहरूको नियमित कार्यलाई मानवीय साहायताको कार्यतर्फ लगाउन समन्वय तथा निर्देशन दिन सक्दछन।

१२.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

जिल्लाको विपद्पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका कार्यान्वयन निम्नानुसार गरिनेछ:

क्र.सं.	कार्यक्रम	मिति
१	जिविव्य समितिको बैठक, क्षेत्रगत तयारी	नियमित
२	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक मस्यौदा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मा प्रस्तुत	जेठ पहिलो हप्तामा
३	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पारित गर्ने	जेठ दोस्रो साता
४	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुमोदन गराउने	
५	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समीक्षा	चौमासिक रुपमा
६	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक	२०७७ बैशाख

प्रस्तुत जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (अद्यावधिक २०७६) कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत, साधन र बजेटसबै विषयगत निकाय, स्थानीय तह, प्रदेश तथा केन्द्रीय सरकार, जिल्ला समन्वय समिति बैतडी, गैरसरकारी संघ-संस्था तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोगको मानवीय सहयोग शाखासंग समन्वय र अन्य दातृ निकायसंग पनि सहयोगको लागि पहल गरिनेछ।

१२.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधिक गर्नका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले नै काम गर्ने छ।

१३. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जिल्लाका सबै सरोकारवाला निकायहरूले स्वामित्व ग्रहण गरेको आधिकारिक दस्तावेज हो । विपद्को बेला तथा विपद् पश्चात जिल्लाको विकास तथा मानवीय साहायता सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन तथा सम्बोधन गर्न यो दस्तावेजले दिशा निर्देश गर्दछ । यसबाट विपद्व्यवस्थापनलाई जिल्ला तथा स्थानीय तहको विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्न र सबै निकाय तथा तहलाई विपद् पूर्व तयारीमा केही बजेट विनियोजन गर्न मद्दत पुग्दछ । तथापि तत्काल जिल्ला समन्वय समितिबाट पारित हुन नसके जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले अनुमोदन गरी कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

१४. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

- (क) परिषद्, कार्यकारी समिति तथा प्रदेश समितिबाट स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, गराउने,
- (ख) जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्ने, गराउने,
- (ग) जिल्लास्तरमा रहेका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन गर्ने,
- (घ) उपलब्ध स्रोतको उच्चतम प्रयोग तथा प्रवाह गरी विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोजी तथा उद्धार गर्ने,
- (ङ) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड अनुसार राहत वितरण गर्ने, गराउने तथा जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई सोही अनुसार राहत वितरण गर्न लगाउने,
- (च) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार यातायात तथा मानिसको आवत जावतमा नियन्त्रण गर्ने,
- (छ) विपद्का कारण सिर्जित फोहोर तथा अन्य अनावश्यक वस्तु हटाउने वा हटाउन लगाउने,
- (ज) विपद्को समयमा मृत्यु भएका मानिसको शव तथा जनावरको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
- (झ) आपत्कालीन अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूको लागि आश्रय गृहको व्यवस्था गर्ने,
- (ञ) विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुन सक्ने गरी सुरक्षा निकायलाई दुरुस्त राख्न लगाउने,
- (ट) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, खाद्यान्न, लत्ताकपडा तथा औषधि उपचार जस्ता अत्यावश्यक वस्तुको प्रबन्ध गर्ने,
- (ठ) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आवश्यक पर्ने अस्थायी भौतिक संरचनाहरूको निर्माण गर्न लगाउने,
- (ड) विपद्को अवस्थामा स्थानीयस्तरमा उपलब्ध सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी यातायातका साधन, यन्त्र, सरसामान, खाद्य सामान आदि कानून बमोजिम नियन्त्रणमा लिई प्रयोग गर्ने वा गर्न लगाउने,
- (ढ) विपद्को जोखिममा रहेका वा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा रहेका असुरक्षित भवनहरू भत्काउन लगाउने,
- (ण) असुरक्षित भवन तथा स्थानमा रहेका विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने,
- (त) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा स्वयंसेवक, विशेषज्ञ तथा परामर्शदातालाई परिचालन गर्ने र सोको सुपरिवेक्षण गर्ने,
- (थ) राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूबाट गरिने उद्धार तथा राहत एवं सहयोग आदि क्रियाकलापको समन्वय गर्ने,

- (द) विपद्को समयमा खोज, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ सम्बन्धी कार्यको लागि स्थानीय तह लगायत सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गर्ने,
- (ध) विपद् पश्चात आउन सक्ने सहायक प्रकोपहरूको न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- (न) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा सङ्कटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नु पर्ने अवस्था रहेमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (प) विपद् सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने,
- (फ) उद्धार तथा राहत कार्यक्रमको प्रगति विवरण प्राधिकरणमा पठाउने,
- (ब) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने, गराउने ।
- (३) जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय, बैठक सम्बन्धी कार्यविधि र अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१५ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार (दफा ११ को उपदफा २ न.)

- १) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,
२. स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, पूर्व सूचना प्रणाली, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्वभण्डारण, वितरण र समन्वय,
३. स्थानीय तटबन्ध, नदी र पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन,
४. विपद्जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण,
५. विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, संघसंस्था तथा नीजि क्षेत्रसंग सहयोग, समन्वय र सहकार्य,
६. विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन,
७. विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी स्थानीय स्तरका आयोजनाको, तर्जमा कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,
८. विपद् पश्चात स्थानीय स्तरको पुर्नस्थापना र पुननिर्माण,
९. स्थानीय स्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,
१०. स्थानीय आपतकालिन कार्यसञ्चालन प्रणाली,
११. समुदायमा आधारीत विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम र सञ्चालन,
१२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार (ऐन को दफा १७, २)

- १) गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाको प्रमुखको अध्यक्षतामा प्रत्येक गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा तोकिए बमोजिमको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।
- २) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- क) परिषद्बाट स्वीकृत राष्ट्रिय नीति तथा योजना एवम् कार्यकारी समिति र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत एकीकृत तथा क्षेत्रगत नीति योजना र कार्यक्रम अनुरूप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- ख) स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न लगाउने ।
- ग) सरकारी, नीजि एवम् गैरसरकारी संस्था, स्थानीय स्वयंसेवक, लगायत सम्बन्धित सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने ।
- घ) स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालक तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- ङ) भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने ।
- च) स्थानीय समुदायलाई विपद्प्रति जागरुक बनाउन, विपद्संग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुन वडा वा समुदाय स्तरमा विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने ।
- छ) विपद् प्रतिकार्यका लागि आपतकालिन नमूना अभ्यास गर्ने गराउने ।
- ज) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार तथा राहतको व्यवस्था गर्ने ।
- झ) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सार्वजनिक संस्था तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानले यस ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने ।
- ञ) स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पुर्व चेतावनी प्रणालीको विकास र सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- ट) स्थानीय स्तरमा आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।
- ठ) विपद्मा परि हराएका, बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातको यकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने ।
- ड) विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारको पहिचान, स्तर निर्धारण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने गराउने ।
- ढ) विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने गरी वारुण यन्त्र लगायतका अन्य उपकरण हरु तयारी हालतमा राख्न लगाउने ।
- ण) कार्यकारी समिति, प्रदेश विपद्व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने गराउने ।
- त) विपद्व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने गराउने ।

३) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय बैठक सम्बन्धी कार्यविधि र अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१६ कार्यान्वयन

विपद् उत्थानशील समुदाय

विपद् उत्थानशील समुदाय भनेको प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक प्रकोपको जोखिमहरुबाट सुरक्षित रहेको, विपद्को समयमा आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरुको पहुँचमा रहेको, विकास निर्माणका कार्यमा विपद्को सम्भावित जोखिमहरु घटाउने विधिलाई अपनाइएको, शिक्षित र विपद्का समयमा सहज रूपमा सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सफल, र विपद् पश्चात सो विपद्को तनाव बाट सहज रूपमा दैनिक जिवन यापनमा फर्कन सक्ने समुदायलाई नै विपद् उत्थानशील समुदायको रूपमा लिन सकिन्छ ।

संस्थागत संरचना

विपद्जोखिम न्यूनिकरणका कार्यलाई दिगो र प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन र आवश्यक निर्णय प्रक्रियामा सक्रिय सहभागिता कायम हुन सक्ने प्रकारको समुदाय, नगरपालिका र गाउँपालिका तहमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिकरण सहितको बलियो सङ्गठनात्मक संरचना रहेको समुदायलाई उत्थानशील समुदाय मान्न सकिन्छ ।

समन्वय र साभेदारी

नगरपालिका तथा गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय, प्रदेश कार्यालय र केन्द्रीय तहका सरकारी निकायका साथै विभिन्न सामाजिक सङ्घसंस्था वा नागरिक समाजसंग सम्बन्धित संस्था तथा समूहसंग सशक्त समन्वय गर्दै विपद्जोखिम न्यूनिकरणमा प्रभावकारी समन्वय र साभेदारी गर्न सक्ने, सक्षम समुदायलाई विपद् उत्थानशील समुदाय भनिन्छ ।

पूर्वचेतावनी प्रणाली

समुदायले सजिलै संग प्रयोग गर्न, मर्मतसम्भार गर्न र संरक्षण गर्न सक्ने समुदायमा आधारित पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापना भएको समुदाय विपद् उत्थानशील समुदाय मानिएको छ ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना

नगरपालिका, गाउँपालिका, वडा पालिका र समुदाय तहको कार्यान्वयनयोग्य विपद्जोखिम व्यवस्थापन तयार भएको समुदाय जसले विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनःस्थापन र पुनर्निर्माणजस्ता आधारभूत विषयवस्तु समावेश भएको र कार्यान्वयन गर्न सकिने प्रकारको योजनालाई प्रभावकारी योजनाको रूपमा लिइन्छ ।

प्रशिक्षित जनशक्ति

कुनै पनि प्रकारको विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि दक्ष विभिन्न प्रकारका कार्यदल रहेको र त्यस्ता कार्यदलमा आवद्ध व्यक्तिहरु विपद्को सम्भावना देखिएमा तत्काल उद्धारका लागि सो क्षेत्रमा परिचालन हुन सक्ने कार्यदल सहितको जनशक्ति रहेको समुदायलाई विपद् उत्थानशील समुदाय भनिन्छ ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोष

नगरपालिका तथा गाउँपालिका तहमा विपद्जोखिम व्यवस्थापन कोषको स्थापना भएको हुनुपर्ने जसको परिचालन विपद् जोखिम व्यवस्थापन, जोखिम न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनःस्थापनका लागि मात्र उपयोग गर्ने संस्थागत व्यवस्था स्थापित भएको हुनु आवश्यक छ ।

भवननिर्माण संहिता पालना गर्ने

नेपाल भूकम्पीय जोखिमका हिसावले संवेदनशिल मुलुक को रूपमा रहेको कारण पनि भूकम्पबाट सुरक्षित रहन प्रत्येक परिवारले आफ्नो घर निर्माण गर्दा भूकम्प प्रतिरोधात्मक विधिको प्रयोग गरेर बनाएको भएमा त्यस्तो समुदायलाई पनि विपद्उत्थानशील समुदाय मानिन्छ ।

खानेपानी र सरसफाइको व्यवस्था भएको

विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनका अनुसार विश्वमा विरामी भएर अस्पताल जानेमध्ये करिब ८० प्रतिशत मानिस पानीका कारण उत्पन्न रोगको शिकार हुन्छन् । त्यसैले गाउँ घरमा स्वस्थ जीवनका लागि खानेपानी र सरसफाइको उचित प्रबन्ध भएको हुनुपर्छ । यसको लागि उपयुक्त शौचालय, शुद्ध खानेपानीको आपूर्ति र फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन प्रमुख कुरा हुन् । यी व्यवस्था भएको समुदाय सुरक्षित र विपद् उत्थानशील समुदायको रूपमा लिन सकिन्छ ।

१७. अनुसूचीहरु

अनुसूची १

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.1)								
Nepal Army, District			Nepal Police, District			Shimar Police Station		
Contact: 095520105 Rabijang Khadka			Contact: 9858705555 Dilli Narayan Pandey			Contact: 9868559182 Bir Singh Chausir		
SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by
लाईफ जाकेट	९		हसिया	४		Life Jacket	4	
ट्युब	४		डोरी	१		Carabine	4	
पिक	८		हेन्ड माइक	६		Nylon rope	6 role	
सावेल	२३		किट बक्स	४		Mega phone	1	
फरुवा	२२		फरुवा	१७		Hand operating siren	1	
गल	३		घैटीं	२०		Pick Axe	1	
बाल्टीन(फलाम)	२		बेल्चा	१९		Sabbal (Crow bar)	1	
बन्चरो	२		रेनकोट	२		Shovel with PVC Handle	2	
नाईलन डोरी	३		बन्चरो	२		Tin Trunk	1	
स्ट्रेचर	१६		सब्बलेट	१७		Umbrella	4	
पानी बुट	११		पानी बुटु	६		Axe	2	
हसिया	५		लाईफ ज्याकेट	४०		Boots	8	
हाते आरा	१		त्रिपाल	४		Safety Helmets	4	
छाता	२		हाइडोजन ग्यांस	२		Whistle	4	
रेनसुट	२		हेड लाईट	३		Rubber Tube	1	
कम्बल	२		टर्च	२		Foot pump	1	
त्रिपाल	८		ह्वेलमेट	१०		Tarpaulin	8	
म्याट्रेस	२		फायरस्वाटर	४ थान		Blanket	4	
				१० थान		Safety Vest	4	
			जम्प सुट	१०				
			वाटर बोटल	१०				

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.2)								
DogadaKedar RM			Dilasaini RM Ward no 6			Gokuleswor police Station		
Contact: Prayag raj Pant			Contact:9848852056 Dhan Singh Mal			Contact: 9848232910 Kalyan Singh Dhami		
SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by
Life Jacket	4	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)	Life Jacket	4	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)	Life Jacket	4	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)
Carabine Lock	4		Carabine Lock	4		Carabine Lock	4	
Nylon rope/role	6		Nylon rope	6 role		Nylon rope	6 role	
Mega phone	1		Mega phone	1		Mega phone	1	
Hand operating siren	1		Hand operating siren	1		Hand operating siren	1	
Pick Axe	1		Pick Axe	1		Pick Axe	1	
Sabbal (Crow bar)	1		Sabbal (Crow bar)	1		Sabbal (Crow bar)	1	
Shovel with PVC Handle	2		Shovel with PVC Handle	2		Shovel with PVC Handle	2	
Head Light	8		Tin Trunk	1		Head Light	8	
Tin Trunk	1		Umbrella	4		Tin Trunk	1	
First aid kit	1		Axe	2		First aid kit	1	
Rain coat	4		Boots	8		Rain coat	4	
Umbrella	4		Helmets	4		Umbrella	4	
Axe	2		Whistle	4		Axe	2	
Big Sickle	2		Rubber Tube	1		Big Sickle	2	
Boots	8		Foot pump	1		Boots	8	
Safety Helmets	4		Tarpaulin	8		Safety Helmets	4	
Whistle	4		Blanket	4		Whistle	4	
Stretcher	1		Safety Vest	4		Stretcher	1	
Big tube	2					Big tube	2	
Rubber Tube	1			Rubber Tube	1			
Foot pump	1			Foot pump	1			
Tarpaulin	8			Tarpaulin	8			
Blanket	4			Blanket	4			
Safety Vest	4			Safety Vest	4			
Mattress	4			Mattress	4			
Hand Torch	4			Hand Torch	4			

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.3)

Shivanath RM Ward no 2			Shivanath RM Ward no 4			Pancheswor RM Ward no. 4		
Contact: 9848878195 Hajari Saud (Chairperson)			Contact: Laxman Mahata (Chairperson)			Contact: 9749539847 Raj Bdr. Chand (Chairperson)		
SAR materials	Qty.	Support by	SAR materials	Qty.	Support by	SAR materials	Qty.	Support by
स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)	स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)	स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)
हेलमट	६		हेलमट	६		हेलमट	६	
बुट	६		बुट	६		बुट	६	
नाइलन डोरी	१५० मि		नाइलन डोरी	१५० मि		नाइलन डोरी	१५० मि	
हसिया ठुलो	३		हसिया ठुलो	३		हसिया ठुलो	३	
बेल्चा	६		बेल्चा	६		बेल्चा	६	
गैटी	३		गैटी	३		गैटी	३	
फरुवा	३		फरुवा	३		फरुवा	३	
बञ्चरो	३		बञ्चरो	३		बञ्चरो	३	
सावेल	२		सावेल	२		सावेल	२	
त्रिपाल	२		त्रिपाल	२		त्रिपाल	२	
मेगाफोन	१		मेगाफोन	१		मेगाफोन	१	
हातेआरी	३		हातेआरी	३		हातेआरी	३	
सिट्टी	१०		सिट्टी	१०		सिट्टी	१०	

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.4)

Pancheswor RM Ward no. 2			Pancheswor RM Ward no. 1			Meluali Municipality Ward no 7		
Contact: 9865983004 Dashrath Mangola (Chairperson)			Contact: 9810788799 Paran Bdr Chand (Chairperson)			Contact: 9858745566 Rajendra Karki		
SAR materials	Qty.	Support by	SAR materials	Qty.	Support by	SAR materials	Qty.	Support by
स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)	स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)	स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)
हेलमट	६		हेलमट	६		हेलमट	६	
बुट	६		बुट	६		बुट	६	
नाइलन डोरी	१५० मि		नाइलन डोरी	१५० मि		नाइलन डोरी	१५० मि	
हसिया ठुलो	३		हसिया ठुलो	३		हसिया ठुलो	३	
बेल्चा	६		बेल्चा	६		बेल्चा	६	
गैटी	३		गैटी	३		गैटी	३	
फरुवा	३		फरुवा	३		फरुवा	३	
बञ्चरो	३		बञ्चरो	३		बञ्चरो	३	
सावेल	२		सावेल	२		सावेल	२	
त्रिपाल	२		त्रिपाल	२		त्रिपाल	२	
मेगाफोन	१		मेगाफोन	१		मेगाफोन	१	

हातेआरी	३		हातेआरी	३		हातेआरी	३	
सिट्टी	१०		सिट्टी	१०		सिट्टी	१०	
List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.5)								
Meluali Municipality Ward no 9			Dogadakedar RM ward no 5			Simar Community		
Contact: 9848893959 Narad Bhatt (Chairperson)			Contact: 9848899746 Rai Singh Air			Contact: 9848988366 Bira Rana		
SAR materials	Out.	Support by	SAR materials	Out.	Support by	SAR materials	Out.	Support by
स्टेचर	२	SADA/PAHAL (Mercy Corps Nepal)	Life Jacket	4	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)	Hasiya	1	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)
हेलमेट	६		Carabine Lock	4		Axe	1	
बुट	६		Nylon rope/role	6		Rope	200	
नाइलन डोरी	१५० मि		Mega phone	1		Headlight	4	
हसिया ठुलो	३		Hand operating siren	1		Boot	4	
बेल्चा	६		Pick Axe	1		Lifejacket	4	
गैटी	३		Sabbal (Crow bar)	1		Kodalo	2	
फरुवा	३		Shovel with PVC Handle	2		Pump	1	
बञ्चरो	३		Tin Trunk	1		Tube	2	
सावेल	२		Umbrella	4		Box	1	
त्रिपाल	२		Axe	2		Umbrella	2	
मेगाफोन	१		Boots	8		Sabel	1	
हातेआरी	३		Helmets	4		rainkot	2	
सिट्टी	१०		Whistle	4		tripal	2	
			Rubber Tube	1		Mike	1	
			Foot pump	1		Citty	4	
		Tarpaulin	8					
		Blanket	4					
		Safety Vest	4					

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.6)								
Pansera Community			Mamroda Community			Okhalbata Community		
Contact: 9815655870 Nanda Ram Od			Contact: 9810724473 Ratan Bhat			Contact: 9848876947 Puspa Raj Joshi		
SAR materials	Out.	Support by	SAR materials	Out.	Support by	SAR materials	Out.	Support by
Belja	1	SADA/MRED	Stature	1	SADA/MRED (Mercy)	Ghaiti	1	SADA/MRED (Mercy)
Sabel	1		Tripal	2		Sabel	1	
Helmet	4		Ghaiti	1		Hasiya	1	
Life Jacket	1		Sabel	1		Bancharo	1	

Stature	1		Hasiya	1		Tripal	2	
Bancharo	1		Bancharo	1		Helmet	4	
Hasiya	1		Helmet	4		rainkot	3	
Headlight	3		Rope/m	200		Headlight	3	
Ghan	3		Belja	1		Belja	1	
Box	3		Boot	4		Boot	4	
Rope/m	100		Chatai	3		Rope/m	200	
Umbrella	2		Kambal	3		Stature	1	
Mike	1		Citty	4		Kambal	3	
Tripal	2		Rainkot	4		Ghan	1	
			Headlight	3		Kodali	1	
						Citty	4	

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.7)

Thalalgaun Community			kuyadaha Community			Bangabagar Community		
Contact: 9848713617 Delip singh Thalal			Contact: 9848793657 Dhan Singh Mal			Contact: 9848741307 Mahadev Saud		
SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by
Hasiya	1	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)	Sabel	1	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)	Life Jacket	4	SADA/MRED (Mercy Corps Nepal)
Bancharo	1		Hasiya	1		Helmet	4	
Sabel	1		Bancharo	1		Rope	200	
Ghaiti	1		Tripal	2		Sabel	1	
Tripal	1		Helmet	4		Belja	1	
Helmet	4		Rainkot	3		Headlight	3	
Rainkot	3		Rope/m	200		Box	1	
Headlight	3		Belja	1		umbrella	1	
Rope	200		Boot	4		Kodalo	2	
Belja	1		Umbrella	3		Bancharo	1	
Boot	4		Box	1		Hasiya	1	
Stature	1		Headlight	3		Boot	1	
Ghan	1		Ghan	1		Stature	1	
Umbrella	4		Citty	4		Tube	1	
Kodalo	2		Mike	1		Pump	1	
						Ghaiti	1	
				Mike	1			

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.8)

Jimkot Community			Bitkam Community			Bagadi Community		
Contact: 9865795148 Delip Singh Bhat			Contact: 9848899746 Rain Singh Air			Contact: 9868718709 Sovan Singh Bohara		
SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by	SAR materials	Qut.	Support by
Helmet	3	SAD A/M RED	Ghaiti	1	SAD A/M RED	Helmet	4	SAD A/M RED
Rope	100		Sabel	1		Lifejacket	4	
kodalo	1		Hasiya	1		Umbrella	1	

Sabel	1		Bancharo	1		Hasiya-1	1	
Hasiya	1		Tripal	1		Bancharo	1	
Bancharo	1		Helmet	3		Ghaiti	1	
Box	1		Rope	100		Boot	4	
Boot	4		Belja	1		Tube	1	
Stature	1		Boot	4		Tripal	1	
Ghaiti	1		Stature	1		Stature	1	
Tripal	2		Box	1		Citty	4	
Citty	4		Kodalo	1		Mike	1	
Mike	1		Mike	1				
Umbrella	2		Rainkot	1				
			Umbrella	2				

List of SAR materials having in District Agencies and local/Community level (Annex 1.9)

Nepal Red Cross Society, District Chapter Baitadi			Nepal Armed Force, Baitadi					
Contact: 9848845305 Ramesh Singh Bhandari			Contact:)095520163/9851272052 Durga Datt Pant			Contact:		
SAR materials	Qty.	Support by	SAR materials	Qty.	Support by	SAR materials	Qty.	Support by
First aid kit/set	20		फायर स्वाटर	४ थान	डिभिजन बम कार्यालय, बैतडी			
Blood Bag/pic	20		जम्प सुट	१० थान				
Stretcher/pic	10		हेलमेट	१० थान				
DR kit/set	3		वाटर बोटल	१० थान				
Selter kit	3							
NFRI kit/set	250							
Human Resource								
Family restoration facilitator	3							
First aider	7							

अनुसूची २

जिल्ला प्रशासन कार्यालय र उद्योग वाणिज्य संग बैतडीका विच आपकालीन खाद्य आपूर्तिको लागि भएको समझदारी पत्र ।

FOOD BANK स्थापना सम्बन्धमा जि.प्र.का. र उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडी बीच भएको समझदारी पत्र, २०७६

विपद् नियोजित हुँदा । यसले नियमित संरचनाहरूमा क्षति पुऱ्याउँछ । सङ्कटको घडीमा एकातिर सुरक्षित बसोबासस्थल र लत्ता कपडाको अभाव हुन्छ भने अर्कोतिर खाद्य सङ्कट देखा पर्दछ । देशभरको अनुभवले Logistic Support मा प्रशस्त सहयोगी हात जुटेको पाइन्छ । तर खाद्य पदार्थको आपूर्तिमा अधिक कमजोरी रहेका पाइन्छन् । त्यसैले, मानिसको प्राण रक्षाको लागि खाद्य पदार्थ पुर्ति गरिनु चुनौतीपूर्ण कार्य रही आएको छ । यही विषयको गंभीरतालाई मनन गरी विपद् पछिको सङ्कट सामना गर्नको लागि जि.प्र.का. र उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडी बीच यो समझदारी गरिएको छ ।

- १- उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडीले खाद्य पदार्थ आपूर्तिकर्ताको छनौट गर्ने छ । छनौटबाट श्री.स.व.सुरलापरस का प्रोपाइटर श्री ...डा.दि.प.प्रशास.लेखक... लाई यो जिम्मा दिइने छ । निजले FOOD BANK को stock लाई मौज्जातका रूपमा नराखी POOL का रूपमा राखेका हुनेछन् ।
- २- यो समझदारी अनुसार प्रति व्यक्ति (५ वर्षमाथी)का लागि ३ दिन पुग्ने गरी खाद्यान्नको व्यवस्था गरिने छ । जसमा १ के.जि. चुरा, ३ प्याकेट चाउचाउ, ३ गोटा बिस्कुट र आधा के.जि. दालमोठ साहितको प्याकेट उपलब्ध गराइने छ ।
- ३- बुदां नं. २ मा उल्लेखित प्रति प्याकेटको जम्मा मूल्य रु.१०० प्रति व्यक्ति हुनेछ । साथै, विपद्मा परेका ५०० व्यक्तिका लागि जम्मा रु.१००००० खर्च हुनेछ । ५० जना भन्दा बढी विपद्मा परेको अवस्थामा मात्र यस्तो प्याकेट उपलब्ध हुनेछ ।
- ४- बुदां नं. १ मा तोकिएका प्रोपाइटरले विपद्को समयमा उद्योग वाणिज्य संघ र जिल्ला प्रशासन कार्यालयको संयुक्त आग्रहमा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खाद्यान्नको प्याकेट तत्काल उपलब्ध गराउनेछन् । यस वर्ष २०७६/७७ मा विपद्मा परेका ५०० व्यक्ति सम्मको लागि हुने खर्च उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडीले व्यहोर्नेछ ।
- ५- उद्योग वाणिज्य संघले सबै न.पा./गा.पा.मा बुदां नं. २ मा उल्लेख भएबमोजिम खाद्यान्न बैंक स्थापनाको लागि जिल्ला समन्वय समितिसंग समन्वय गरी प्रोपाइटरको छनौट गर्न सक्ने छन् ।

.....
अध्यक्ष
उद्योग वाणिज्य संघ, बैतडी

.....
प्र.जि.अ.
जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी

इति संवत् २०७६ साल बैशाख १६ गते रोज ६ शुभम् ।

अनुसूची ३

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक कार्यदल, २०७६

क्र.स	कार्यदल	नाम	पद	कार्यालय	सम्पर्क नं.
१	संयोजक	लोकेन्द्र सिंह नेगी	स. प्र.जि.अ.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	९८५८७८२०००
२	सदस्य	नरेन्द्र प्रसाद अवस्थी	इकाइ प्रमुख	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, बैतडी	९८४८४५६७५९
३	सदस्य	नविन चन्द्र पाण्डेय	जिसस अधिकारी	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, बैतडी	९८५८७२९२२२
४	सदस्य	लाल बहादुर महरा	जिल्ला संयोजक (पहल कार्यक्रम)	मर्सिकोर नेपाल	९८५८४२३३४७
५	सदस्य	तेज प्रसाद पाण्डेय	जिल्ला कार्यक्रम अधिकृत (सिसिडिआरआर)	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, बैतडी शाखा	९८५७८३३४४०

अनुसूची ४

नेपाल पत्रकार महासंघ
जिल्ला शाखा, बैतडी, अन्तर्गत कार्यरत पत्रकारहरुको विवरण

S.N	Name	Contact	Email	Media
1	Prem Bhat	9848860123	mayalu.prem@gmail.com	Mountain Television
2	Nari Badu	9848903429	badunari@gmail.com	Nepal Television, Baitadi Sandesh Weekly
3	Amar Bhattarai	9858752016		Naya Patrika
4	Bira Gadai	9848835893	bira.gadai@gmail.com	Nagarik Daily
5	Lokesh saud	9858752098	lokesh.saud@gmail.com	Kantipur Television
6	Laxmi Panday	9741046841	lpanday2070@gmail.com	Radio Nepal
7	basanta bist	9848746222	bistbasant@gmail.com	Surnaya times weekly
8	Gokarn dayal	9848843956	gk.dayal@gmail.com	Gorkhapatra Daily
9	Bhagirath Awasthi	9848729238	awasthi.bhagirath@gmail.com	Radio Niglashini
10	Rajendra awasthi	099520328	angelrajnews@gmail.com	Janasarokar Daily
11	Mahan bahadur Chand	9848782010	weeklymahakali@gmail.com	Mahakalikhbar weekly
12	Binod Shing Bist	9749515259	binodbist2070@gmail.com	Nepal News Agency
13	Jayraj Awasthi	9865772048	jayrajawasthi@gmail.com	Ujyaalo
14	Radio SansherFM	095520537	newssansher@gmail.com	Radio SansherFM
15	Radio SaugaatFM	095520512	saugaatfm_news@yahoo.com	Radio SaugaatFM
16	Radio NiglashiniFM	9858751094	anirudramidia@gmail.com	Radio NiglashiniFM
17	Ghansyam Pant	9848851200	sidharekha@gmail.com	Sidharekha.com
18	Ishwor Bohara	9860793274	ishwarbohararj@gmail.com	Khabarpalika Daily
19	Radio SevenStar	095410027	newssevenstar1@gmail.com	Radio SevenStar
20	Narendra Bist	9858488223	narendra.darchula@gmail.com	Agrotimes Monthly
21	Baitadi Sandesh Weekly	9810784142	badunari@gmail.com	Baitadi Sandesh
22	Radhika Bhatt	9848770218		Janadars weekly
23	Karunakar Bhatt	9848903746	karunakarb88@yahoo.com	Baitadi Awaj weekly
24	Gambir Dayal	9848832551		Local Reporter Shivnath MUN